

Negali būti!

Nepatikėtini įvykiai JAV-bėse

Vytautas Meškauskas

Pirmadienio rytą pirmąją televizijos žinia buvo nusivylę parkų lankytojai, nes jų sargai ir prižiūrėtojai neėjo savo pareigų Kongresui nepriėmus biudžeto – nebuvo pinigų jų algom. Tiesa, Kongresas buvo priėmęs rezoliuciją, leidžiančią valstybės tarnautojams eiti savo pareigas ir be biudžeto, bet prezidentas Bushas ją vetavo.

Dėl biudžeto jau buvo beveik pusę metų deramasi ir net sutarta sumažinti deficitą per ateinančius penkis metus 500 bilijonų dolerių. Bet sutarimas negavo Kongreso pritarimo, nes rinkėjai telegramomis ir telefono skambučiais sukėlė protesto audrą. Daugiausiai pasipiktinimo sukėlė nutarimas padidinti pensininkų sveikatos draudimo premijas nuo 28,60 dol. iki 54,30 į mėnesį. Tai leistų per penkis metus sutaupyti valstybės išdui 60 bilijonų dolerių.

Iš televizijos ir spaudos susidarė vaizdas, kad seneliai nesuveda galą su galu. Iš tikro amžiaus grupei virš 65 metų priklauso 62% viso šalies turto. Pensininkai su 30.000 metinių pajamų moka tūkstantį dolerių mokesčių, pora su dviem vaikais penkis tūkstančius. Žinia, yra skurstančių, bet kad jiems padėti reikėtų padaryti nuolaidas visai amžiaus grupei – tokį reikalavimą sunku pateisinti!

Faktinai biudžeto deficitą padidino du nenumatyti įvykiai. Per šimtą bilijonų dolerių pareikalavo eilės tarpymo ir paskolų bendrovių bankrotas. Valstybė yra garantavusi indėlius juose. Tuos bankrotus iššaukė ūkinis atoslūgis, kuris dabar jau yra apėmęs visą laisvą pasaulį. Jis sumažina ir valstybės pajamas.

Biudžeto deficitą galima sumažinti dviem būdais: sumažinti išlaidas ar padidinti mokesčius. Respublikonai antruoju keliu nenori eiti. Prezidentas Bushas laimėjo rinkimus pažadu mokesčių nedidinti. Tai žinoma, demagogiškas pažadas, bet ir demokratai nenoriai kalba apie mokesčių padidinimą, nes tai nepadedą laimėti rin-

kimų. Antra vertus atsiranda naujų išlaidų, kaip kovai su narkotikų išplėtimu, švietimo pagerinimui ir pan. Negalima drąstiškai sumažinti ir išlaidų krašto apsaugai, ypač kai prireikė porą šimtų tūkstančių karių permesti į Saudi Arabiją.

Pirmadienį, kuris pasitaisė Kolumbo dieną, kada valstybės įstaigos uždarytos, turėjo būti priimta rezoliucija, kuria žadama sutaupyti tuos penkis šimtus bilijonų per penkis metus, tačiau medicare premijas padidinti ne 54,30, bet tik 47 doleriais per mėnesį. Taip pat bus padidinti mokesčiai už nuodėmes – alkoholį ir tabaką bei benziną. Ir tie mokesčiai laikomi neteisingais, nes vienodai skriaudžia turtinguosius ir mažiau pasiturinčius, tačiau juos lengva surinkti, o teisybės, kaip žinia, visame pasaulyje nerasi.

Neteisingas yra ir administracijos pasiūlymas sumažinti mokesčius už kapitalo pelną (capital gains) t.y. už padidėjusią nekilnojamos nuosavybės, akcijų ir pan. vertę. Mat tie pinigai pagy-

(Nukelta į 2 psl.)

Ištiesė dosnių ranką...

Antanas ir Kazimiera Mikalajūnai, Los Angeles vyrų kvarteto plokštelių leidimo mecenatai, sužinoję kad kvartetas dainuos Clevelande rengiamame Dirvos Deimantinės sukakties minėjime, ištiesė dosnią ranką, paaudodami 1,000 dol. kvarteto kelionės išlaidų sumažinimui. Dirva ir kvarteto vadovybė jiems nuoširdžiai dėkoja!

Dirvos Deimantinė sukaktis Clevelande buvo iškilmingai paminėta spalio 7 d. akademija ir banketu. Prie garbės stalo akademijoje (iš kairės) buv. Dirvos redaktorius Jonas Čiuberkis, ALT S-gos Clevelando sk. pirm. Jadvyga Budrienė, buv. Vilties draugijos pirm. dr. Danielius Degėsys, prelegentas inž. Pijus J. Nasvytis, buv. Dirvos redaktorius Balys Gaidžiūnas, Vilties d-jos pirm. dr. Viktoras Stankus, Dirvos redaktorius Vytautas Gedgaudas ir Dievo Motinos parapijos klebonas kun. Gediminas Kijauskas, S.J. Nuotraukoje trūksta sukakties rengimo komiteto pirm. Juozo Stempužio.

V. Bacevičiaus nuotr.

Graži Dirvos šventė Clevelande

Juozas Stempužis

Clevelando lietuviai spalio 7 šventė Dirvos 75-rių metų sukaktį. Šios šviesios ir tautiškai stiprios kolonijos du šimtai narių dalyvavo pamaldose, akademijoje ir bankete.

Dievo Motinos šventovėje, giedant solistei Aldonai Stempužienei ir parapijos chorui, kun. Gediminas Kijauskas, S.J. auokojo mišias už Dirvos leidėjus, redakto-

Dirvos 75 metų jubiliejaus proga, spalio 7 d. Dievo Motinos parapijos šventovėje buvo iškilmingos pamaldos. Giedojo sol. Aldona Stempužienė ir parapijos choras, vadovaujamas Ritos Kliorienės. Nuotraukoje Klebonas kun. Gediminas Kijauskas, S.J. priima mišių auką iš Jubiliejaus rengimo komiteto pirm. Juozo Stempužio ir vicepirm. dr. Vytauto Mauručio.

V. Bacevičiaus nuotr.

rius, rėmėjus ir skaitytojus. Muzikės Ritos Kliorienės diriguojamas parapijos choras ir solistės giesmės skambėjo šventiškai, lyg akcentuodamos Dirvos sukaktį. Kun. Kijauskas savo pamoksle atkreipė visų dėmesį į Dirvos – lietuviško laikraščio ypatingą šventę ir kvietė visus dalyvauti šventės įvykiuose.

Sukaktuvinę akademiją vedė Tėvynės Garsų radijo vedėjas Juozas Stempužis. Dirvos šventės prezidiume sėdėjo pagrindinis kalbėto-

jas Pijus Jaunutis Nasvytis, kun. G. Kijauskas, redaktoriai – Balys Gaidžiūnas, Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas, Vilties draugijos pirmininkai dr. Danielius Degėsys ir dr. Viktoras Stankus, ALT S-gos Clevelando skyriaus pirm. Jadvyga Budrienė.

“Telydi visus Dirvos darbuotojus ir skaitytojus Tavo, Viešaptie, šviesa. Duok mums visiems jėgų remti kilnius darbus ir palaikyti

(Nukelta į 3 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Kaip prieita prie dabartinės situacijos Persijos įlankoje? - Mažo krašto diktatorius sumaišė didžiųjų valstybių kortas.

Laukiant tolimesnių įvykių Vid. Rytuose pradėta ieškoti kaltininkų, privedusių prie tos košės... Kai kas grįžta net į Reagano laikus. Gir di – ne tik arabų valdovai, bet ir jis toleravo Sadam Husseino užsimojimus ir neprotestavo prieš jo aiškius elementarinių žmonių teisių pažeidimus. Kaip ten buvo – Valstybės Departamentas dar šių metų pradžioje nesiškaitė su aiškiais iš Rytų ateinančiais ženklais.

Pirmasis jų buvo Irako ir Egipto – dviejų didžiausių arabų valstybių galvų mitingas š.m. vasario 24 d. Jordnijos sostinėje Amane. Ten buvo susirinkta paminėti metinę sukaktį Arabų kooperacijos tarybos, kurią būtų trijų kraštų sudaro dar Jemenas. Niekas nekreipė daug dėmesio Saddamo kalbai, kuris aiškino, kad Sovietijai susilpnėjus JAV per ateinančius penkis metus stengsis išplėsti savo įtaką Persijos įlankos rajone ir net diktuoti naftos kainas pagal savo interesus. 'Geri arabai' – pasak Saddamą – negali į tokią eigą ramiai žiūrėti.

Tokia kalba labai sunervino Egipto prezidentą Mubareką, kuris gauna du milijonus dolerių į metus pagalbos iš JAV. Jis tuojuo išskrido namo.

Reikia čia atsiminti, kad prieš užpildamas Iraną, Irakas skaitėsi prosovietinė valstybė. Karui tęsiantis Irakas daugiau orientavosi į Vakarų. Jis pradėjo ten pirkti ginklus, pramonės įrengimus. Jo santykiai su arabų valstybėmis, davusiom jam milijonus dolerių, buvo labai geri.

Valstybės D-to ekspertai toje kalboje išžiūrėjo ne pavojų JAV-bėms, bet tik paties Saddamo susinervinimą dėl padėties.

Balandžio 2 d. Saddamas pasigyrė turįs naujus cheminius ginklus, kurie sužgintų pusę Izraelio, jei tas drįstų užpulti Iraką. Gegužės

mėn. Izraelio politikai lankėsi Washingtone ir Londone, įrodinėdami, kad Saddamas sudaro rimtą grėsmę. Vals tybės D-to ir Londono Foreign Office pažiūros liko tos pačios: Saddamas ner-vuojasi, nes negali nieko padaryti.

Gegužės pabaigoje Bagdade įvyko Arabų lygos suvažiavimas, kuriame oficialiai buvo kalbama prieš JAV ir Izraelį, ypač Sovietijos žydų važiavimą į jį. Tačiau privačiai Saddamas puolė kitas arabų valstybes už naftos kainų dirbtiną sumažinimą, kad tik pakenkus Irakui.

Balandžio viduryje Irake lankėsi penki JAV senatoriai su sen. Dole iš Kansas priešakyje. Oficialiai jie išpėjo, kaip ir Valstybės departamentas, dėl grąsinimo panaudoti cheminius ginklus prieš Izraelį, tačiau privačiai – kaip įrodė Irako dabar paskelbti magnetofoniniai įrašai, jie buvo labai malonūs (Irakas užpirkė didelius kiekus Kansaso kviečių).

Taip pat ir Valstybės pasekretorius Vid. Rytams John Kelly pasisakė prieš Kongreso pastangas pritaikyti Irakui ekonomines sankcijas. Pasak jo, paskelbus sankcijas, JAV neturėtų jokios progos paveikti Irako politiką.

Arabų pasaulyje Saddamo pažiūros buvo labai palankiai sutiktos. Pagaliau atsirado naujas Saladinas, kuris gali juos suvienyti ir laimėti jiems tinkamą vietą pa-

saulyje.

Liepos 17 d. Irakas šventė savo Revoliucijos sukaktį. Saddamas savo kalboje aiškino, kad dėka jo naujų ginklų imperialistai nedrįs jo pulti. Už tat jie griebėsi ekonominių ginklų – laikė naftos kainą tokią žemą, kad ji būtų durklas į Irako nugarą.

Dieną prieš tai memoran-dume arabų valstybėms, Irakas smulkiau atpasakojo savo priekaištus prieš Kuwaitą, kuris ne tikai pigiau par-duodąs savo naftą, bet ir šnipinėja bei vagia Irako naftą. Liepos 21 d. londoniškis The Economist tai pavadino preteksto invazijai ieškojimu.

Liepos 24 d. dvi Irako divizijos buvo pastebėtos Kuwaito pasienyje. Liepos 25 d. Saddamas pasikvietė JAV ambasadorę Bagdade April Glaspie, karjeros diplomatę. Pagal Irako paskelbtą stenogramą (JAV savo užrašų ne paskelbė), Saddamas jai pakartojo savo kaltinimus. Ji atsakė diplomatiškai. Savo pakvietimą pas jį laikanti privilegija. Amerikiečiai taip pat kovoję su kolonializmu. JAV nesikiša į pasienio ginčus su Kuwaitu. Jei Saddamas galėtų savo pusę išdėstyti per Amerikos televiziją, amerikiečiai geriau suprastų jo pozicijas. Po viso to Ms Glaspie visdėlo tiesiog paklausė draugiškumo, bet ne konfrontacijos dvasioje, kodėl gi Irakas telkia savo kariuomenę prie Kuwaitio.

Saddamas atsakė, kad jis

■ Iš kitos pusės

Neseniai šioje vietoje rašėme apie lietuvių bylinėjimąsi ir paminėjome Ginos Simonaitytės ieškinį pranciškonų vienuolynui, pasinaudodami NEW YORK POST reportažu.

Spalio 1 d. G. Simonaitytė dalyvavo ABC "Sally Jessy Raphael" programoje, skirtoje apgavystėm vedybose su užsieniečiais. Kaip paaiškino joje dalyvavęs imigracijos tarnybos pareigūnas, į JAV kasmet įvažiuoja per pusę milijono žmonių, kurių tarpe apie 130 tūkstančių gauna teisę įvažiuoti nuolatiniame apsigyvenimui dėl to, kad apsisveda su nuolatiniu šio krašto gyventoju.

Žinoma, yra tokių, kurie su savo sutuoktiniu važiuotų į bet kurį kraštą, tačiau į JAV-bes kol kas nori atvažiuoti tiek daug žmonių, kad kai kurių ateities planuose teisė atvažiuoti į JAV stovi pirmoje vietoje. Jei abi pusės tai žino ir su tuo sutinka – nieko nepadarysi. Blogiau, kai viena pusė jaučiasi ižeista, apgauta ir įskaudinta. Toks yra G. Simonaitytės atvejis.

Programoje ji laikėsi oriai, tačiau, deja, negavo daugiau ką papasakoti. Mat, joje dalyvavo bene šeši asmenys, kurių du – žmona ir vyras, Palestinos arabų kilmės – tarp savęs taip barėsi, kad su savo problema užėmė beveik visą programą skirtą valandą. Sally jiems leido taip elgtis turbūt manydama, kad aštri konfrontacija daugiau patinka žiūrovams.

Dėl to Simonaitytė gavo progos tik papasakoti savo bylos esmę. Ji išteikėjo, nuvažiavusi į Vilnių 1987 m., tvirtai tikėdama, kad sutuoktuvės nebuvo tik pretekstas įvažiuoti į JAV, kas paaiškėjo tik sutuoktiniui Antanui Baniūnui atvažiavus į JAV. Programoje ji neturėjo laiko paaiškinti, kuo čia dėtas pranciškonų vienuolynas. (Ji kaltina, anot N.Y. POST, tėvą Petrą Baniūną, jos vyro dėdę, dalyvavus sąmokslui padaryti tą nusikaltimą. Kadangi vienuoliai neturi savo turto, už jų veiksmus atsako vienuolynas). Sprendimo toje byloje laukiama poros savaitžių bėgyje.

Kalbant apie tai abstrakčiai ir turint galvoje, kad JAV beveik pusė susituokusių anksčiau ar vėliau išsiskiria, kyla klausimas – kuo atvažiavusi pusė rizikuoja?

Teoriškai, išsiskyrę nustoja pagrindo čia gyventi. Tačiau Imigracijos tarnyba tuč tuojau nedeportuoja, bet dar leidžia porą metų laikinai pagyventi, sekama jo ar jos elgesio. Antanas Baniūnas beveik tiek jau gyvena pranciškonų vienuolyne. Simonaitytė iškėlė jam ne persiskyrimo bylą, bet teismo prašo tų vedybų anuliacijos. Tuo atveju Antanui bus sunkiau gauti laikino apsigyvenimo teisę.

(vm)

ką tik kalbėjęs telefonu su Mubaraku ir jį užtikrinęs, kad nieko nedarys Kuwaitui, neišsiaiškines su jo pareigūnais, tačiau jei nepasisektų rasti išeities, tai Irakas, žinoma, nesutiks numirti.

Ms Glaspie tai sužinojusi nusprendė, kad Saddamas nepuls Kuwaitio, prieš tai nedavęs deryboms šanso. Amerikiečiai galvojo, kad kariuomenė sutraukta pagądinimui. Žinios nebuvo geros, tačiau ambasadorė neturėjo instrukcijų griežtai išpėti, kad Kuwaito užpuolimo atveju JAV permes į Vid. Rytus savo armiją.

Per penkis mėnesius nuo Saddamo kalbos Amane, Vakarų ekspertai nepakeitė savo nuomonės, kad nereikia perreaguoti į jo kalbas. Jie nesilaikė arabų psichologijos taisyklės, kad į grąsinimą reikia atsakyti kontragrąsinimu, kitaip būsi palaikytas silpnu, nuolaidžiu, linkusiu pasitraukti.

Antra vertus – kaip galima buvo grąsinti, jei Saudi Arabija iki šiol nedavė bazių JAV savo teritorijoje? Tik kai tris kartus Irako kariai peržengė Kuwaito-Saudi sieną, du kartus pasiaiškino per specialią liniją, kad tai netyčia, o trečią kartą visai neatsakė į telefono skambutį – tik tada Saudi Arabija pasiprašė JAV talkos.

Dėl Reagano laikotarpiu padarytų didelių išlaidų karinėm jėgom sustiprinti,

JAV labai trumpu laiku į ten permetė 200 tūkstančius karių ir moderniškiausius ginklus. Kartu buvo sudaryta beveik viso pasaulio koalicija prieš agresorių, tačiau kalbama tik apie ūkines sankcijas.

Aišku, Saddamas to nesi-tikėjo ir, griežtai išpėtas, gal ir nedrįstų pulti. Tačiau sykį pradėjęs ir dar nejausdamas blokados tikro spaudimo, jis vis dar gali tikėti, kad JAV jo pirmos nepuls. Amerika ir visas pasaulis turi didesnių rūpesčių.

DIRVOS FAX
(216) 431-1614

PROTOTYPE

METAL MODEL MAKERS HYD. PRESS OPERATORS BINDER DEVELOPMENT LASER OPERATORS

Clean, expanding, eastside shop has immediate openings for experienced individuals. We offer competitive wages, profit sharing A/C shop, and overtime.

OAKLEY INDUSTRIES INC.

Mt Clemens, Mich.

(313)-792-1261

(37-46)

STEEL FABRICATOR LEADMAN

Position must be filled for leadman on 2nd. shift. The qualified individual must possess excellent managerial skills with a structural and misc. steel, full knowledge of shop detail drawings with extensive exp. in layout, fitting and certified welding. We offer excellent benefits (fully paid hospitalization and 401 K pension plan). By appt. only, call Rose at 216-641-7835.

WAB FABRICATING CO., CLEVELAND, OHIO

(37-38)

NEGALI BŪTI...

(Atkelta iš 1 psl.)

vina ūkinį gyvenimą. Daugelyje valstybių jie neapdedami tokiais mokesčiais kaip darbo pajamos. Kadangi tokias pajamas iš kapitalo turi turtingesni, juos žadama apdėti aukštesniais mokesčiais: vietoje dabartinių 28% – 33 ar 24%.

Visam tam apsvarstyti yra ištisi metai laiko. JAV-bėse tai atidedama iki paskutinės minutės.

Mieli kolegos! Brangieji!

Nuoširdžiai džiugiamės kartu su Jumis Deimantinio jubiliejaus proga. Jeigu ne ilgąmetė okupacija, gal ir mes jau turėtume tokias garbingas laisvosios spaudos tradicijas. Šalia Jūsų esame mokiniai. Šalia Jūsų esame naujagimiai, nes teišleidome pirmąjį numerį, tačiau nemaža mūsų darbuotojų kūrė "Atgimimą" – mėnomo turį teisę tave didžiuliotis.

Sveikiname! Sveikiname! Sveikiname! Sveikiname! Sveikiname!

"Vilniaus laikraščio" vyriausiasis

redaktorius

Linas Medelis

ir jo pavaldaus, Jūsų bendradarbis

Vitalius Zeikauskas

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP.O. BOX 603206
CLEVELAND, OHIO 44103
Tel. (216) 431 - 6344
Fax 216 - 431 - 16146116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44103
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPEREDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157590)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by
American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription
per year \$25.00 • Single copy 60 cents.Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskiro numerio
kaina 60 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu
nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai graži-
nami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.**Dėkojame Jums...**Didžiai gerbiami svečiai, Dirvos bendradarbiai,
skaitytojai, rėmėjai ir bičiuliai!Palyginti buvau 'naujokas' Clevelande, Dirvai šven-
čiant Auksinį Jubiliejų, o štai jau žengiame į paskutinį-
jį šimtmečio ketvirtį, vis nešini ta pačia užduotimi, tikė-
dami ta pačia laisvo žodžio idėja ir svarba, kuri buvo
akstinu ir Dirvos įkūrimui.Rūpestis Tėvynės gerove ir jos laisva ateitimi, siekis
apjungti Lietuvos vaikus už jos ribų, išlaikyti gyvoms,
nedingstančiomis vertybėmis tėvų ir prabočių paliki-
mą – kalbą, tautos istoriją – ir meilę jai, tebėra mūsų
siekis ir šiandien.Tautinės Minties laikraščiu buvo pasivadinta. 75-
ri metai nepakeitė krypties. Ir šiandien, gal labiau ne-
gu bet kada, yra svarbu, kad gyvybinėje kovoje už
Lietuvos laisvę Tautinė sąvoka būtų pagrindinė atra-
ma bendram darbui. Kiek yra Lietuvos vaikų Tėvy-
nėje ar plačiame pasaulyje, tiek bus interpretacijų kiek
vienu klausimu – jei nesustosime galvoje. Tačiau virš
to – visus mus jungia nepaneigiamas Tautinis ryšys, už
kurio pripažinimą, apsisprendimo ir laisvės privilegi-
jos apgynimą ir šiandien mes vieningai turime kovoti.Dirva siekė tai skatinti, diegti ir puoselėti, leisdamą
kalbėti, nevengdama pasisakyti. Šiandien švenčiamas
džiugus Deimantinis Jubiliejus, rodo Dirvą radus atsa-
ką pasirinktai laikraščio kryptį bendradarbių ir skai-
tytojų tarpe,Sunkoka būtų šiandien ką nors trumpai pasakyti,
kas nebūtų atsispindėję Dirvoje per paskutiniuosius 30
metų, todėl sustosiu prie padėkos Jums.Širdinga padėka pradininkams ir mano pirmtakū-
nams, be abejonės tiesusiems pradėtą vagą.Širdinga padėka visiems bendradarbiams, išlaikiu-
siems Dirvos puslapius aktualiais, įdomiais ir progre-
suojančiais. Širdinga padėka skaitytojams, išlaikiu-
siems reikalingumo lygį ir reagavusiems į besikeičian-
čias sąlygas.Širdinga padėka visiems bičiuliams, rėmėjams ir
mecenatams, savo rūpestingu dėmesiu ir parama užtik-**Graži Dirvos
šventė...**

(Atkelta iš 1 psl.)

gyvą ryšį su savo atgimstan-
čia tėvyne" – meldė kun. Ki-
jauskas Dirvos akademijos
invokacijoje. Ryšys su tėvy-
ne, lyg vilties gija, jungė vi-
sų kalbėtojų mintis. Pagrin-
dinis kalbėtojas P.J. Nasvy-
tis taip apibūdino Dirvos ry-
šį su tėvyne: "Kažin ar bu-
vo kas nors svarbiau mūsų
išeivijos istorinėse pareigose
už spaudos išlaikymą tuo
laiku, kai Lietuvoje buvo
tik okupacinės propogan-
dos leidiniai. Tai buvo misi-
ja, kurią Dirva atliko be svy-
ravimų ir be nukrypimų."Dirvos redaktorius Vy-
tautas Gedgaudas savo trum-
pame žodyje pastebėjo:
"Gal labiau negu bet kada
yra svarbu, kad gyvybinėje
kovoje už Lietuvos laisvę
tautinė sąvoka būtų pagrin-
dinė atrama bendram dar-
bui."Kalbėtojų žodžius per-
traukė trumpa dovanų įtei-
kimo ceremonija. Redakto-
riams – Baliui Gaidžiūnui,
Jonui Čiuberkiui ir Vytautui
Gedgaudui buvo įteiktos
kristalo plokštės, kuriose
įgraviruota deimantinės
sukakties emblema ir padė-
kos žodžiai. Dovanas redak-
toriams įteikė buvusio Vil-
ties draugijos pirmininko dr
Danieliaus dukraitė Audra
Degėsytė. Padėkos bei svei-
kinimo žodžiuose redakto-
riai lakoniškai paryškino sa-
vo praeities metų momentus."Po 27 metų vėl esu Dir-
vos bendradarbis" – sakė
red. Balys Gaidžiūnas ir salė-
je pasigirdo stiprūs plojimai."Tikėkit man, kad širdies
gilumoj esu dėkingas šios
sukakties rengėjams" – su
džiaugsmu tarė red. Jonas
Čiuberkis.Dirvą taip pat pasveikino
ilgametis Vilties draugijos
pirmininkas dr. Danielius
Degėsys, ALT S-gos Clevel-
lando sk. pirm. Jadvyga
Budrienė, Ohio valstijos sei-
melio senatorius Ronald Sus-
ter. Ina Šilgalytė perskaitėrinantiems Dirvos tęstinumo galimybę. Nevisada bu-
vo lengva, bet buvo daug ir daug gražių, našių dienų,
kurios pateisino dedamas viltis ir pastangas. Dirva kal-
ba pati garsiau už žodžius.Veik nepastebimai prabėgo trys dešimtmečiai - kar-
tais greitomis dienomis, kartais besitęsiančiomis valan-
domis. Ėjau nesustodamas, tikėdamas Dirvos svarba,
jos siekiais ir idėja. Džiaugiuosi galėdamas kartu su
Jumis būti dalis šios didžiosios šventės, Dirvai galėjus
išlikti užsibrėžtame lygyje – nepaliaujant siekus aukš-
tesnės pakopos.Linkėdamas Dirvai šviesios ateities, aš tikiu, kad
Jūs ne tik liksite ištikimi savo paramoje spausdintam
lietuviškam žodžiui, bet – prieš akis turint artėjantį šim-
tmečio Jubiliejų, – dar labiau sugretinsite savo eiles ir
visapusiškai užtikrinsite Dirvos tęstinumą, su galimybe
augti ir stiprėti.Esu dėkingas Jums už asmeninį dėmesį, supratimą
ir moralinę paramą. Kalbu savo ir savo žmonos var-
du, kurioje radau integralią savo darbo ir pastangų da-
lį. Mūsų geriausi linkėjimai ir padėka Jums!

Vytautas Gedgaudas

Buvęs redaktorius Balys Gaidžiūnas priima iš Audros Degė-
sytės žymenį.
V. Bacevičiaus nuotr.Sena išmintis moko: jei nežinai kur eiti, kelionė
visad bus sunki.Mano gyvenime buvo taip, kad visad žinojau kur
turiu eiti. Ir dažniausiai ėjau prieš aštrų vėją, todėl ir
niekad neužmirštu, ką reiškia netekti laisvės, bado ri-
bai pasibaigus kristi ant žemės, rūpestingai dirbant ne-
tekti darbo. Ir po to, jėgas atgavus, dar su didesne
energija pradėti iš naujo.Kaip žinot, po 27-rių metų vėl esu Dirvos bendra-
darbių eilėse. Lietuvai veržiantis į pilna nepriklausomybę,
seku jos politinius žingsnius ir apie tai rašau. Mano ryšiai su
Dirva yra nuo 1936 metų. Taigi – virš
pusės šimtmečio.Kieno tai nuopelnai, kad grįžau? Daugelio. Ir Dir-
vai remti komiteto pirmininkės Irenos Kriaučeliūnienės,
ir Dirvos redaktorių, ir Vilties Draugijos valdybos
narių, kurie dabar vėl visi Clevelande, ir mano asme-
ninių draugų.Už visa ilgo kelio patirtį, kuri manęs neglostė – bet
ir nesulaužė, reikėtų daug kam dėkoti. Tedėkosiu tik
mūsų krašto neužmirštamam ramumui mane sauguju-
siam Dangui ir ištikimiems draugams.Ačiū tam Dangui, tiems geriems draugams. Ačiū ir
jums visiems.

Balys Gaidžiūnas

Clevelando mero proklama-
ciją.Dirvos šventėje dalyva-
vo Sąjūdžio seimo tarybos
narys bei Aukščiausios tary-
bos vicepirmininko pav. Al-
vydas Medelinskas ir Užsie-
nio reikalų ministerijos pro-
tokolo departamento direk-
torius Gediminas Blažys.
Buvo perskaitytas iš Lietu-vos gautas sveikinimas, kurį
atsiuntė naujojo laikraščio
"Vilniaus laikraštis" redak-
toriai Linas Medelis ir Vita-
lius Zaikauskas.Akademijai pasibaigus,
Lietuvių namų salėje įvyko
banketas, kuriame dainavo
Los Angelės vyrų kvartetas.
Šis vokalinis vienetas, drau-
ge su Raimonda Apeikyte,
sužavėjo Dirvos šventės sve-
čius. Jų gražūs balsai lais-
vai liejosi harmonijoje, paly-
dimi puikios pianistės dina-
mišku jautrumu.Dirva ir Clevelando lietu-
viai džiaugiasi gražiai at-
šventę deimantinę laikraščio
sukaktį ir pradėję sėkmin-
gus žingsnius į laikraščio
pirmąjį šimtmetį.

(jst)

• ADV. PAUL CHAL-
KO, Dirvos teisinis patarėjas,
kuris šiuo metu tarybiniais
reikalais lankosi Europoje, iš
Vilniaus atsiuntė telegramą:
"Dirvos 75-to jubiliejaus
proga siunčiu sveikinimus iš
Vilniaus Jums ir Jūsų ben-
dradarbiams, rėmėjams ir
skaitytojams. Jums atsidavęs
Paul Chalko".Dirvos redaktorius Vytautas Gedgaudas priima iš Audros
Degėsytės žymenį.
V. Bacevičiaus nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

Naujas Sąjūdžio pirmininkas

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis dabar tik retas atvejais vadinamas trim žodžiais. Kalbose ir laikraščiuose jis tariamas vienu žodžiu – Sąjūdis – ir visi žino apie ką eina kalba.

Sąjūdis į Lietuvos istoriją įeis kaip atlikęs nuostabių tautos suvienijimą ir jos sunkiose valandose tautos išvedimą į nepriklausomybės kelią.

Sąjūdis, kada buvo laimėti rinkimai į parlamentą, sudaryta vyriausybė, o ypač kada kovo 11 d. buvo paskelbtas Lietuvos nepriklausomybės atstatymas, kada Lietuvoje prasidėjo partinis organizavimasis, lyg ir prarado savo pirminę paskirtį.

Jos pirmininkas Vyt. Landsbergis, apkrautas parlamento vadovavimo darbais, kelionėmis į užsienį prašant pagalbos Lietuvai, nebeturėjo jėgų Sąjūdžio reikalais taip rūpintis, kaip rūpinosi anksčiau.

Dabar pranešama, kad vykusiuose Sąjūdžio suvažiavime naujuoju pirmininku išrinktas Juozas Tumelis, 52 metų amžiaus istorikas. Namuose auklėtas krikščioniška ir demokratiška dvasia.

Girdėta jo rami kalba apie Sąjūdžio atliktus ir atlikti dar reikalingus darbus sudarė gerą įspūdį. Jis priminė, kad laisvai išrinkus savo parlamentą, laisvai sudarius vyriausybę, nedera jiems kenkti, o reikia eiti į talką ir padėti. Visi turime imtis pozityvaus darbo, kad mūsų Lietuva, mūsų žmogus išsintertų iš labai sunkių sužalojimų.

Pirmi įspūdžiai geri. Tikėkime, kad jie tokiais ir išliks. O Sąjūdis, jei ir vėl bus sunkių dienų, atliks tokį pat vaidmenį, kokiį jis pradėjo atlikti.

• LIETUVOS ir Sovietų Sąjungos pirmas derybų susitikimas, vykęs spalio 2 d., kaip pasakė V. Landsbergis ir K. Prunskienė, buvo daug optimistiškesnis, negu tikėjosi. Posėdžiauta 4 valandas, sudaryta bendra darbo komisija, kuri per dvi savaites turi paruošti pirmą pagrindinių svarstymų planą, į kurį būtinai įeisią ekonominiai reikalai.

Vilniaus radijo komentatorius net juokavo, kad Ryškovas Lietuvą vadino Lietuvos respublika, o V. Landsbergi ir K. Prunskienę vadino ponu ir ponija. Tik čia, šias eilutes rašantis kiek prisibijo, kad po ponias ir ponias, kartais būna paslėptas ir vėliau gerklę graužiantis kartumas. Tikėkime, kad to nebus.

Grįžus į Vilnių V. Landsbergis pažymėjo, kad dėl galimos ekonominės blokados rūpesčiai taip pat sumažėjo, nes Lietuvai padidintas dujų ir alyvos kiekis. Taip pat sumažėjo ir gaudinimai dėl Lietuvos sienų keitimo. Tik kai kurios mūsų pačių krašto jėgos, nusiteikusios prieš Lietuvos nepriklausomybę, stengiasi išpūsti lenkiškos srities reikalus. Bet tie reikalai dabar rūpestingai peržiūrimi ir tvarkomi, nors Eišiškėse rengiamas atsiskirimo mitingas.

• LIETUVOS parlamente šiuo metu svarstymų laukia 98 būsimų įstatymų projektai. Taigi darbo krūvis tikrai didelis. Bet dabar, kada parlamente jau susiorganizavusios keturios parlamentarinės frakcijos, tikimasi, kad kalbėtojų skaičius natūraliai sumažės ir svarstymai pagreitisia.

Lietuvos parlamentas įtrauktas į tarptautinį demokratinių parlamentų sąrašą.

B. Kuzmickas, vienintelis iš Baltijos kraštų, dalyvavo svarstybu posėdyje, kada buvo sprendžiamas Lietuvos atstovavimo klausimas. Švedijos, Suomijos ir Norvegijos atstovai rėmė Lietuvos įtraukimą į tą sąrašą.

Lietuvos Aukščiausioji Taryba, vokiečių tautai švenčiant susijungimą į vieną valstybę pasveikino jos prezidentą ir jos vyriausybę. Sveikinime priminė tik, kad Vokietija, kaip šimtmečiais buvusi Lietuvos kaimynė, jungsis prie tų valstybių, kurios gali pagreitinti Lietuvos išėjimą į pilną nepriklausomybę ir su Lietuva visad palaikys draugiškus santykius.

• KARDINOLAS Vincentas Sladkevičius spalio 3 d. dviem savaitėm išvyko į Romą. Ten dalyvausiąs kardinolų šaukiamam pasitarimui ir aptars Lietuvos bažnyčios naujai išskylančius reikalus. Kai kas samprotauja, kad su Popiežium aiškinsis vis dažniau ir dažniau užsimenamą jo lankymąsi Rusijoje, Ukrainoje ir Lietuvoje.

• LIETUVOS gyventojams jau skelbiami nemalonūs pranešimai apie tuoj būsimus kainų pakėlimus. Pašto siuntos pabrangėsiančios 3-4 kartus, o maistas pabrangės 2-3 kartus. Esą paštas dirba su nuostoliais, o žemdirbiai nebesutinka už žemas kainas parduoti savo išaugintas gėrybes valstybei.

Maisto kainų pakėlimas labai skaudžiai palies tuos Lietuvos gyventojus, kurie gauna labai mažus atlyginimus. O dar skaudžiau kentės pensininkai, kurie iš

Pabaltijo ministrai Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje

Gintė Damušytė

Trečiadienį, spalio 3 d., prez. George Bush savo Vokietijos – Amerikos dienos proklamacijoje pareiškė, kad Vokietijos sujungimas "duoda vilties kitiems, ypatingai Pabaltijo žmonėms, kad taikinga ir ryžtinga kova už tautinį apsisprendimą gali nugalėti net tariamai nenugalimas kliūtis. JAV lieka ištikima savo Baltijos kraštų aneksijos nepripažinimo politikai, tiek pat nedvejojančiai remdama Vokietijos susijungimo idėją net tamsiausiomis šaltojo karo valandomis."

Šis prezidento pasisakymas atspindi stiprėjančią JAV administracijos liniją Pabaltijo atžvilgiu, o spalio 1-2 d.d. New Yorke įvyksiam Uzsienio reikalų ministrų pasitarime išryškėjo ir kitų valstybių tvirtesnė laikysena.

Šioje Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijos (ESBK) sesijoje jautėsi palaipsniui kylanti parama Pabaltijo valstybėms bei sąmoningas Pabaltijo vyriausybių parėmimas. Vyraujančią rolę vaidina Skandinavijos kraštai. Pabaltijo ministrai dalyvavo ESBK New Yorke kaip Danijos, Islandijos ir Norvegijos svečiai.

Pirmieji gestai, nors simboliški, yra daug ką pasakantys. Pvz., pagal pilną diplomatinį protokolą, Pabaltijo Uzsienio reikalų ministrus – Algirdą Saudargą iš Lietuvos, Janis Jurskį iš Latvijos ir Lennart Meri iš Estijos – prie durų sutiko ambasadorius Reed, kuris kiekvieną delegacijos vadovą pasvei-

kino konferencijos rengėjų vardu. Jam besišnekučiuojant su pabaltiečiais ministrais, atėjo Didžiosios Britanijos Valstybės sekretorius Douglas Hurd, iš paskos Edward Shevardnadze, su kuriais amb. Reed trumpai pasisveikino, o paskui vėl tęsė pokalbį su Saudargu, Jurskiais ir Mari.

Koks paradoksas buvo matyti ambasadorių Huxthausen šį kartą sutinkantį su visai kitu žvilgsniu Pabaltijo ministrus. Birželio mėn. kaip amb. Huxthausen ėjo Kopenhagos konferencijos sekretoriato pirmininko pareigas, ant jo pečių krito sunki našta pranešti tuometi ESBK duris besibeldžiančiai Lietuvai, kad atmesta jos prašymą gauti stebėtojo statusą. Ambasadorių lydėjo sekretoriato narys, Valstybės departamente dirbantis lietuvis Arūnas Pemkus. o Pabaltijo ministrams, atvykusiems į konferenciją kaip Danijos, Islandijos ir Norvegijos svečiams, buvo įteikti svečių pasai, kuriuos sąmoningai užadresavo, pasak Valstybės departamento šaltinių, svečias numeris 1, 2 ir 3.

Plenarinio posėdžio salėje, ministrai sėdėjo Danijos delegacijos skyriuje. JAV prezidentui George Bushui atidarius konferenciją, sekė 35 Helsinkio aktą pasirašusių valstybių užsienio reikalų ministrų pranešimai. Danija pirmoji nedviprasmiškai parėmė Pabaltiją, pastebėdama, kad "yra kitos Europos valstybės, kurias Danija norėtų priimti į mūsų tarpą kaip ste-

bėtojus. Iš mūsų pusės, mes įsitikinę kad šie kraštai jau išpildo pilnos narystės kriterijus. Viliuos, kad greitai galėsime sutikti Estijos, Latvijos ir Lietuvos atstovus ESBK posėdžių kambariuose," kalbėjo Danijos UR ministras Uffe Ellemann - Jensen.

Švedijos UR ministras Sten Anderson irgi pritarė, teigdamas, kad "mano vyriausybė remia Pabaltijo žmonių aspiracijas dėl tautos apsisprendimo. Reikėtų užtikrinti Pabaltijo respublikų atstovams galimybę dalyvauti ESBK procese. Švedija jau įsteigė konsularinius skyrius Estijoje ir Latvijoje. Mielai priimtume Pabaltijo informacijos raštinę Stockholme. Mums sunku įsivaizduoti ateities Europą talkoje ir bendradarbiavime be Estijos, Latvijos ir Lietuvos žmonių pilno įsijungimo."

St. PETERSBURG

BRETKŪNO 400 METŲ JUBILIEJAUS MINĖJIMAS

PROF. DR. ANTANAS KLIMAS lietuvių klubo kultūrinių popiečių parengime lapkričio 15 skaitys paskaitą "Jonas Bretkūnas ir lietuvių kalba".

Gruodžio 1, šeštadienį, BRETKŪNO MINĖJIME girdėsime du paskaitininkus: PROF. DR. ANTANĄ RUBŠĮ ir PROF. DR. ALGIRDĄ JŪRĖNĄ. Abu yra kunigai, Abu yra kunigai, šv. Rašto vertėjai.

Minėjimo programos meninėje dalyje – klasikinė pianomuzika.

VYSKUPAS PAULIUS A. BALTAKIS, minėjamą šeštadienį atidarant, sukalbės invokaciją, o sekmadienį, gruodžio 2, bažnyčioje pamaldų metu tars pamokslą: Šv. Rašto vaidmuo Bažnyčiai, tautai, individui. TĖVE MŪSŲ maldą prie Dievo Stalo sukalbės kartu katalikų ir evangelikų kunigai.

Šį minėjamą organizuoja komitetas iš šių asmenų: pirm. kun. dr. Eugenius Gerulis, kun. dr. Matas Čyvas, Alena Grigaitienė, inž. Jurgis Mikaila ir Jonas Pupininkas.

PRINTING PRESSPERSONS IMMEDIATE OPENING

For experienced Davidson 501 and 11X17 2 color press operator. Fulltime daylight hours, all company benefits, salary based on experience. Apply SMITH PRINTING 742 S. 22nd St. Harrisburg Pa. 564-3719 evenings 657-3421

šalies negali prisidurti prie elgetiškos pensijos.

• LIETUVOS Laisvės Lyga vėl išplatino pareiškimą, kad atsistatydintų Lietuvos vyriausybė, kuri savo darbų tik kenkianti greitai Lietuvos atsistatymui. Pareiškime puolami ir radikalieji parlamento nariai.

• LIETUVIŠKOJI komunistų partija, kuri po atsisakymo nuo Sovietų Sąjungos komunistų partijos mažai kur reiškėsi, dabar vėl juda. Už dviejų mėnesių numatomas visuotinis suvažiavimas. Jame paaiškėsias jos pilnas vardas ir ideologinė kryptis. Ir dabar jau matyti, kad palengva slenka į socialdemokratiją.

• SNIEČKAUS miesto gyventojai, kurių didžioji dauguma dirbė Ignalinos atominėje jėgainėje ir yra kitataučiai, sako, kad niekas jų, kaip kitakalbių nevaržo ir jie Sniečkuje nori ir toliau ramiai gyventi. Tik apie 100 gyventojų, visiškai kitais sumetimais, nori išsikelti. Sniečkuje yra virš 8000 gyventojų.

• TRIS dienas Lietuvoje vėl viešėjo Švedijos generalinis konsulas su savo palydovais. Tyrinėjo ekonominio ir kultūrinio bendradarbiavimo galimybes bei paramą.

Švedija, kaip jau anksčiau esame minėję, padidėjusiu dėmesiu seka Lietuvos įvykius ir kai kur akivaizdžiai talkina.

• IŠ VILNIAUS pranešama, kad 1991 m. sausio 1 d. bus paskelbtas Klaipėdos Universiteto įsteigimas.

• SAUSIO 8-11 dienomis Vyt. Landsbergis lankysis Islandijoje ir tarsis su min. pirmininku. Vieną dieną sustos Norvegijos Oslo, kur atidarys Lietuvos informacijos centrą. Iš čia dar vyks į Paryžių ir ten darys pranešimą.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Paskutinis sudiev Petruir Jurkštui

Dalia Sruogaitė

Sunku šiandien patikėti, kad man teks amžinai atsi-sveikinti su bičiuliu Petru Jurkštu ... O mūsų keliai nuolat susidurdavo nuo 46-jų metų.

Tais pirmaisiais pokario metais iš sugriautos Vokietijos universitetų, visais legaliais ir nelegaliais keliais, kas pasislėpęs anglių vagonuose, kas sunkvežimiuose

prisispaudęs, traukėm į prancūzų globojamą šaunų Tuebingeno miestą, kur susibūrę mūsų intelektualai kolegos kvietė dideliame įvykiui – Akademinio “Šviesos” Sambūrio steigimui.

Sambūrį įsteigus, kasmet keliaudavom tais pačiais keliais į suvažiavimus ir žiemos ar vasaros stovyklas iki emigracijos į užjūrius.

Pirmasis Tuebingene mus pasitikdavo Petras. Toks vijurkiškai judrus, draugiškas ir linksmas. Iš karto pajusdavome spinduliuojančią šviesą iš Petro veido. Nenuostabu tad, kad jis ir buvo vieną pirmųjų šviesiečių, sambūrio sumanytojų, steigėjų ir ideologijos skelbėjų. Nenuostabu taip pat, kad Vokietijoje visada jį išrinkdavome į Centro valdybą.

Petras buvo taip mėgiamas ir populiarius studentų tarpe, kad ir dainelė jam buvo sukurta, su ilgai kartojamu refrenu: “Buvo levas bajavas”.

Iš tiesų – Petrą visur matydavom – skubantį, organizuojantį, veiklą, neparodantį nei nuovargio, nei mus visus tuomet kamuojančio sotumo trūkumų ... Tada dažnas mūsų nežinojome, kad Petras jau labai šilto ir karšto buvo paragavęs gyvenime. Nežinojome, kad teko jam pasisvečiuoti nacių kalėjimuose, kad nedaug trūko, jog būtų galėjęs patekti į koncentracijos lagerį, kuriamė nežinia kurią dieną ar valandą galėjo tapti klipatų klipata, ar net dūšele išrūkti pro įkaitusį kamina. Petras to mums nepasakojo, nesigyrė, neužsiminė. Apie jo dalyvavimą rezistenciniame pogrindyje tik nuotrupas daug vėliau išgirdome. Ne laikė jis savęs nei didvyriu, nesigarsino taja savo veikla. Buvo kuklus, pareigingas ir labai reiklus sau.

Greitai prabėgo mūsų plazdenanti jaunystė ir jau iš rikiuotės iškrito daug šviesiečių, net pačių veikliausių pirmūnų – kaip Margeris Jasaitis, Vilius Piktunigis, Justinas Petkevičius, Jurgis Jaks-Tyris, Bronius Budginas, Birutė Gabriūnaitė, Danutė Bortkevičiūtė, taip pat Julius Kaupas, Marius Katiškis ir daug daug kitų, su kuriais Petras skatino mus prasingiems darbams.

Atvykęs Čikagon Petras tuoju išsijungė į kultūrinę ir visuomeninę veiklą. Teatras, muzika ir dailė jam buvo labai artimi. Ir jis pats nebuvo vien tik nuolatinis žiūrovas ar klausytojas – jis buvo visų menų rėmėjas, net globėjas.

Vaikams paaugus ir įstojus į jūrų skautų gretas, Petras dalyvaudavo stovyklose, statė palapines, šveitė ir kilnojo sunkius virtuvinius puodus, linksmo virėjas ir buvo visų jaunųjų draugas. Žinoma, Jūrų Skautijos tėvų komitetas neapsieidavo be Petro. Mugių ruošoje matėme jį beplūstantį šalia sesių

A.A. Petras Jurkštas (1917-1990)

ir brolių, apsiimantį pačius sunkiausius darbus. Tada negalėjom išivaizduoti bet kokio Jūrų Skautijos renginio be Petro pagalbos ...

Čikagos vidurinioji karta jau primiršo, nedaug kas atsimena “Margučio” radijo “Pelkių žiburėlio” literatūrinę valandėlę, transliuojamą “Šviesos” sambūrio vardu. Šios valandėlės pradininkas juk buvo Petras Jurkštas! Turėdamas gerą pažintį su garbinguoju advokatu Antanu Oliu ir ponija Lilija Vana gaitiene, “Margučio” radijo steigėjas žmona ir savininke, Petras Jurkštas tapo jos bendradarbiu ir atidarė studijos duris “Šviesos” sambūriui. Tik Petro Jurkšto iniciatyva 53-iais metais “Pelkių žiburėlio” signalas suskambėjo pirmą kartą. Ir jis, su pertraukomis, skambėjo 25 metus.

Liaudis sako, kad kiekvienas žmogus danguje turi savo žvaigždę, savo žiburėlį. Dabar “Pelkių žiburėlio” žvaigždynė spindi Kazio Deveikio, Juozo Akstino, Stasio Petkaus, Antano Škėmos Algimanto Mackaus, Kazio Gandrimo, Antano Rūko, Dalios Juknevičiūtės, Leono Barausko, Stasio Pilkos, Alfo Brinkos, Kazio Oželio, Juozo Valentino, Kazio Vesselkos, Onos Petravičiūtės, Algirdo Kurausko, Algimanto Dikinio, Henriko Kačinsko, Antano Gustaičio, taip pat paties Antano Olio, Lilijos Vanagaitienės ir kone viso ano meto Margučio pa

dėjėjų. Ir štai, suspindo dangaus tolybėje dar vienas, rudens nuskinto draugo – Petro Jurkšto žiburėlis.

Taip, Petrai, Tu buvai draugas, ištikimas visa savo plačia širdimi. Ne vienam mūsų Tu buvai ramstis nelaimėje, nesėkmėje, visada jausdavai kada kam reikėjo gero draugo žodžio. Tą žodį Tu mums ištardavai, paguosdavai, padrąsindavai. Nežinau ar mes sugebėjome Tau tuo pačiu atsakyti, nes ir Tavo žemiškoj kelionėj nebuvo vien pavasariai.

Mes gerai žinojom tavo rūpestį dėl Lietuvos, jos nelaimėje. Mes žinojom, kad ir tu, drauge su mumis, viltingai laukei skaidraus dangaus virš Tėvynės.

Dangus pamažėlį skaidrėja, tad išsijungęs į išėjusių negrįžti draugų, rašytojų, aktorių, laisvės kovotojų žiburėlius aukštybėse, būk dar viena švieselė, rodanti kelią į viltį.

O mes Tavęs niekad neužmiršim.

Šviesiečių, “Pelkių Žiburėlio” ir Jūrų Skautijos vardu tariau nuoširdžiausią užuojautą sėsei Laurai ir visiems artimiesiems.

Dalia Sruogaitė. Koplyčioje.
– Čikaga, 1990.09.25

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATA

Jono Vengrio memuarai

MANO KELIAS

TURINYS: Gimtinė, vaikystė, išpūdziai iš lankytų mokyklų, darbas Lietuvoje.

Kelionė į Vakarų 1944, išvietintieji, emigracija, darbas JAV, pastangos šeimai gauti vizas išvykti į JAV.

270 psl., kaina su paštumu 12 dol. G a u n a m a :
J. Vengris, P. O. Box 10, Westerville, MA 02655, USA

Buvęs Dirvos redaktorius Jonas Čiuberkis priima iš Audros Degėsytės žymenį.
V. Bacevičiaus nuotr.

Vokiečių okupacijos metu pogrindžio laikraštis LIETUVA (1943 m. birželio mėn.) 7 Nr. paskelbė, kad Stutthofio naikinamajam lagery mirė 10 lietuvių kalinių, kurių tarpe ir Čiuberkis. Kaip matot, jau tada buvau pagerbtas. Pagerbtas, kaip mes įpratę mirusius gerbti. Tik šį kartą taip atsitiko, kad vienam iš jų – Čiuberkui, – šv. Petras nesutiko išduoti vizos.

Atsiųstas kvietimas dalyvauti Dirvos sukakties iškilnėse sukėlė manyje visą eilę vaizdų, prisiminimų. Prisiminimai iškelia visa eilę klausimų – ar toje kelionėje, su Dievo palaima, atlikau viską ką turėjau ir galėjau atlikti. Aišku, tremtinio gyvenimas visiems yra žinomas – visi turėjome tūkstančius praeities vaizdų ir prisiminimų.

Savo laiku turėjau progos ir garbės pasakyti žodį prie Prezidento Antano Smetonos kapo Clevelande, prieš daugelį metų įvykusios Neo-Lithuanijos šventės metu. Baigus man kalbėti, prieina p. Jaunutis Nasvytis ir sako: gražią kalbą pasakei, tik kad nei žodžio apie Antaną Smetoną ...

Kad kiek, šiandien galėjau pakartoti tą pačią klaidą.

Dirvos laikraštyje dirbau tik 6 metus. Man patiktas pareigas stengiausi atlikti ne vien kaip redaktorius, bet ir kaip tautinės srovės žmogus.

Jei tuo metu Dirva kam patiko, atsiminkite, kad tai buvo ne vieno žmogaus darbas, o visų bendradarbių ir visuomenės paramos talka.

Dirvai sulaukus 75 metus, malonu kartu pasidžiaugti laikraščio redaktorių ištverme ir visų bendradarbių ištikimybe. Lygiai svarbi visuomenės parama, kuria Dirvos rėmėjai, taip sumaniai ir energingai vadovaujami p. Kriaučeliūnienės, atlieka savo pareigas tautinės spaudos labui.

Tikėkit man, kad širdies gilumoje esu dėkingas šios sukakties rengėjams už prisiminimą ir suteiktą garbę.

Ačiū visiems už dėmesį.

Jonas Čiuberkis

Ausra - dar ne diena ir rytojus - tik rytoj

(3)

Bronys Raila

TAUTOS LAISVĖS IR STIPRYBĖS PAMATAI

Jei čia jus varginau ke-
liais jautresniais balsais iš
anapus, tai labiausiai dėlto,
kad jie tiesiai ar bent užuo-
lankom atsako į mano klaui-
simus, pradžioje minėtus.
Na, pagaliau – kad ir pats
kaip tik jau nuo seniai taip
galvoju.

Mes vis geriau pradėdam
suprasti ir sutikti, kad ir nuo
karaliaus Mindaugo, ir taip-
gi nuo Vytauto Didžiojo lai-
kų lietuviai pasireiškė kaip
narsūs kariai ir gabūs admi-
nistratoriai, bet nei savy,
kaip individai, nei savo tau-
tos visuomenėje, nei jų su-
kurtose didelio masto vals-
tybinėse institucijose neiš-
brandino ir neišvystė sąmo-
nės, su kokia išlieka tautos,
pergyvena net didžiules ka-
tastrofai ir dargi stiprėja. O
tai yra gilesnis savo tauty-
bės versmų suvokimas, sa-
vo kalbos primatas, savas
raštas, tautinės kultūros puo-
selėjimas, savo mokslo ir me-
no kūryba, ne silpnėsnis,
kaip kaimynuose, nacionalu-
mo charakteris socialiniuose
klojuose, visoje valstybės
sąrangoje, įstatymuose, va-
dovaujančios tautos intelek-
to vaidmenyje apskritai, re-
ligijoje ypač ...

Laikams mainantis, vals-
tybių sienos kartais gali pasi-
keisti, kaimynų imperializ-
mai nusiausti, aštrūs karių
kardai sulūžti, socialinės
sistemos sugriūti, revoliucio-
jos seną sukiuzinti, naujais
pavidalais atgimti – bet jei
anos neregimos kultūrinės
ir dvasinės vertybės tautinė-
je bendruomenėje tvyros,
bus stipriai išvystytos ir at-
kaklios, tauta visuomet iš-
liks, visus smūgius sėkmin-
gai atlaikys, stiprės, perklu-
dyta prisikels, laisvę atrungs
bus garbė ir pavyzdys sveti-
miem, pasididžiavimas ir
laimė sau.

Deja, visa tai pradėjom
šiek tiek suprasti tik nuo
19-jo amžiaus pradžios –
gerokai per vėlai, kai paly-
ginti su kaimynais mūsų ne-
daug buvo bepalikę ir etno-
grafinės ribos pietryčiuose
bei vakaruose sumaišytos ir
sparčiai gadinamos. Trum-
pu Nepriklausomybės laiko-
tarpiu šios idėjos ir aplinky-
bės vieno kito toliau įžiūrin-
čio šviesuolio būdavo iške-
liamos, jos ne naujos, bet
kažkaip nelabai prigijo, vis
lyg ir nuskęsdvo pilkų die-
nų politikos grumtynėse ir
ūkinių naudų godžiai besie-
kiant.

Ir štai dabar, kai vėl su-
švito galimybės atkurti savo
suverenios ir nepriklausomo
valstybės rūmą, regim,
kaip tėvynės dvasiniuose eli-

tuose intensyviai kyla tie pa-
tys klausimai, pasigirsta ido-
mūs tai nerimo, tai išminties
balsai.

Visiškai aišku, kad dar di-
deli sunkumai prieš akis.
Jiem nugalėti vis dar neturi-
me nei karinės, nei polici-
nės ir ekonominės galios,
nei reikšmingesnės paramos
iš Vakarų, nei svaraus gy-
ventojų perviršio. Kas yra
mūsų pusėje, tai – gana ryš-
ki pasaulinės opinijos mora-
linė simpatija, teisingumo ir
teisėtumo, arba legalumo,
nepaneigiami principai. Ir
pridėčiau – ypač mūsų tau-
tos kultūrinis subrendimas,
laisvės idealų trauka ir dvasi-
niai lobiai, kurių nepajėgė
išplėsti okupacijos ir kurie
išlaikys mūsų tautos gyvatą,
jei toji svetima priespauda
viena ar kita forma dar ir
kiek ilgiau užtruks.

GRAŽIŲJŲ REZOLIUCIJŲ DŪMAI

Šįkart vėl atvykus į Flo-
ridą, man prisiminė kaip tik
Šventajam Peterburge prieš
vienuolika metų vykęs Vli-
ko seimas, kuriame lyg ty-
čia buvo iškelta ir šių prob-
lemų dalis, kokia pora treje-
ta jos skeveldrų.

Dėka anų laikų Vliko pir-
mininko dr. Kęstučio Valiū-
no įžvalgumo, politologo
profesoriaus Aleksandro
Štromo įtikinančios paskai-
tos, gal šiek tiek ir dėl mano
pastangų per diskusijas ir
privačiuose pasitarimuose,
tuomet Vlikas dauguma bal-
sų priėmė trejetą jo veikloje
kiek naujų ir įprastų nutari-
mų: (a) stengtis atkurti ir
paryškinti Lietuvos valsty-
bingumo likučių formą bei
pilnatį, (b) pradėti konkre-
čiau aiškintis Lietuvos nepri-
klausomybės atkūrimo prog-
ramą ir (c) tam sutelkti kiek
galint daugiau išeivijos inte-
lektualinių pajėgų, ypač
įtraukiant Lietuvos laisvini-
mo moralinės bylos talkon
užsienio lietuvių stipresnius
kultūrinius sambūrius ir pan
(kas, žinoma, gal būtų vė-
liau atsiliepę ir į paties Vli-
ko struktūros reformas).

Visi trys nutarimai, dėl
kurių tada spaujoje ir grupė-
se buvo iškilę piktokų, ne-
reikalingų ginčų, deja, nė
vienas nebuvo įgyvendintas
ir, kaip pas mus dažniausiai
būna su iškilingom rezoli-
ucijom, bemač užmiršti.
Valstybingumo formų ir jų
bent simbolinių organų iš-
vystymas netrukus buvo pri-
pažintas dar neaktualiu. O
šiandien jis jau stovėtų vėl
kitokioj plotmėj, kai Lietu-
va ne iš užsienio, bet viduje
paskelbė atstatanti nepriklau-
somybę, turi laisviau išsirin-
ktą parlamentą ir vyriausy-

bę – pasaulio dar nepripa-
žintą, bet mūsų juk pripažis-
tamą?..

Gi apie kultūrinių sambū-
rių įtraukimą rezistencinio
Vliko veikaluose arba koki
nepriklausomybinės progra-
mos rengimą niekas nieko
vėliau nebegirdėjom. Tai
buvo ne tik dėmesio nekrei-
pimas, bet ir iškalbingas pa-
miršimas. Užtat ta linkme
netrukus daugiau ir konkre-
čiau pajudėjo užsienio Lietu-
vių Bendruomenės centras
ir padaliniai, ypač Ameriko-
je ir iš dalies Europoje. Be
abejo, tai buvo pozityvios ir
sveikintinos pastangos.

O kas per tą dešimtmetį
darėsi realybėje? Ogi ne
sykį sušmėkčiojo nedraugiš-
kos rivalizacijos šmėklos.
Atsivėrė ginčai, persikirti-
mai, dubliavimai, nesuside-
rinimai, kai kada prasčiaus-
ias bašymas – ir vieno
stipraus politinio ir intelek-
tualinio centro nebuvimas,
be kurio vaidmens ir
įtakos vargu kada galėtų bū-
ti darnus lietuvių išeivijos
sugyvenimas užsieniuose, ir
be kurio talkos ryžtas padė-
ti Lietuvai politiškai, kultū-
riškai ir medžiagiškai bus
daug mažiau sklandus ir pa-
veikus, negu iš tikrųjų galė-
tų ir turėtų būti.

Šiandien matom ir iš dau-
gybės visokių kontaktų ži-
nom, kad lietuvių tauta nusi-
vydė didžiaisiais Vakarais,
bet nenusivylė mumis (bent
dar ne per daug ...) Ji tik
prašo vis daugiau politinės
talkos, kurios mes galėtume
vaisingiau suteikti, jei mūsų
intelektualinis pasiruošimas
ir taptautinės opinijos paren-
gimas būtų buvęs dar rimtes-
nis negu ligi šiol, o ne toks
tik labiausiai pavienių indi-
vidų darbštuolių asmeninis
įnašas.

Tasai darbas juk yra pa-
veikesnis ir daug patvares-
nis pvz. už memorandumų
įteikimus ar demonstracijas,
kartais patenkančias pusę ar
visą minutę į televizijos pro-
gramas ir tuoj pat pradingstan-
čias.

KOKS LIETUVIŲ NACIJOS PAŠAUKIMAS?

Tiesa, kaip žinom, dau-
gelis tautiečių dabar prašo iš
mūsų ypač asmenišką me-
džiaginę paramą, ir toji
'problema' jau sunkėja ...
Gi ne mažiau štai grandio-
ziški ir idealistiški Lietuvos
politikų ir kultūrininkų pa-
geidavimai, kaip minėjau,
padėti tautai susigaudyti, su-
sipažinti ir įsijungti į Vakarų
civilizacijos bendruomenę.

Jūs jau galėjot regėti Lie-
tuvos spaudoje ir jų rimčiau-
siuose žurnaluose apstą po-
kalbių su užsienio lietuviais,
mūsų kultūrininkų ir visuo-

menininkų pasisakymų, ke-
letą ar keliolika ten išleidžia-
mų užsienio lietuvių knygų.
Galėčiau priminti, kokių bū-
dingų pasisakymų iš manęs
ir kitų prašė dar šių metų
pradžioj vienas gan reikš-
mingas dvisavaitinis ilius-
truotas kultūros ir politikos
magazinas Vilniuje, anks-
čiau buvęs karštai 'tarybi-
nis', o dabar trykštantis vi-
sokiom patriotizmo energi-
jom ...

Siūlomos anketos klau-
simai rodė, kas ten dabar
svarbiausia. Ogi, kaip išdės-
toma anketos klausimuose,
kad politinės nepriklausomo-
mybės atkūrimas juos užklu-
pęs kultūriškai nepasiruošu-
sius? ...

Tad kokie būtų tikriausi
keliai, vedantys į Lietuvos
valstybingumą?..

Kaip, nepriklausomybę
atgavus, reikėtų organizuoti
visuomeninį gyvenimą ir
kaip ugdyti tautą, kad ji iš
tikrųjų taptų laisva ir dva-
singa?..

Kaip turėtume gyventi ir
elgtis, kad galėtume įsiliesti į
civilizuotų tautų šeimą,
idant taptume europiečiais
ir drauge neprarastume tau-
tinio savitumo?..

Pagaliau – "koks lietuvių
nacijos pašaukimas?.."

Nepamirškim, kad tai
klausimai ne tik man, bet ir
jum, mum visiems. Aš žur-
nalui dar neatsiliepiu, pra-
šiau lukterėti, nes iš tikrųjų
nelengva į juos išsamiau at-
sakyti, kaip lygiai kad da-
bar man nebuvo įmanoma
trumpai 'sokratiškai' tos pa-
galbos evangeliją išdėstyti.
Tebūnie tai akstinas mum vi-
siem rimčiau sukrusti, ypač
jauniesiems, o gal dar ir ko-
kiam nostalgikiškų polinkių
pensininkui ...

IŠVADOS: PASKELBKIM 300 DIENŲ MORATORIUMĄ KVAILYBEI

Dabartinės padėties glaus-
tos išvados, spėčiau, galėtų
būti gana paprastos. Su vil-
timi dargi svajočiau, kad
gal panašiai mūsų daugelis
taip ir mąstyty: –

1. Lietuvių tauta vėl pa-
rodė nuostabaus ryžto galią.
Pagal tikrovės sąlygas ji na-
turaliai karščiuoja, bet elgia-
si ir veikia užtenkamai gerai
ir išmintingai. Prof. Myko-
lo Biržiškos tezė apie tautos
pirmumo dėsni mūsų lais-
vės bylai spręsti ir likimui
lemti pasitvirtino: herojus li-
ko ir tebėra namuose. Kraš-
te šiuo metu išskylančios gin-
čai, įtampos ar pažiūrų skir-
tumai dėl priemonių ir tiks-
lų laisvesnei atečiai išrūgti
yra neišvengiami, bet kol
kas normalūs.

2. Klausantis tautos dva-
singumo šauklių, derėtų ir
mum stipriai ir patvariai pri-
pažinti kultūrinių veiksmų
ir intelektualinių pajėgų ver-
tę ir vaidmenį tautos dvasi-
nės stiprybės p a m a t u i
padėti. Tikslingai panaudo-
ta visokia veikla bus svarbi

ir reikalinga, bet dvasiniai
pagrindai tautos gyvatai iš-
laikyti ir laisvei pasiekti da-
bartinėmis aplinkybėmis tu-
rėtų būti vieni iš pačių svar-
biausių.

3. Padėčiai ir aplinky-
bėm Lietuvoje sparčiai kei-
čiantis ir palankia kryptimi
irstant sovietinei imperijai,
mums užsienyje taip pat de-
rėtų neišvengiamai ir grei-
čiau atlikt radikalias refor-
mas vadinamąju laisvinimo
arba vadovaujančių veiksmų
struktūroje ir pagyvinti
pastangas bei talką nepri-
klauso mybinei programai
paruošti.

...

Visa tai kėlė ir turbūt dar
kels nemaža ginčų, diskusi-
jų, dargi neišmintingo dras-
kymosi gyvenime ir spaudo-
je. Deja, tai sunkiai išven-
giamas 'demokratinio pliu-
ralizmo' padarinys ir malo-
numas, bet tai gali būti ir
naudingas paspartinimas de-
mokratinų nuotaukų tarp-
mui didesnės vienybės sro-
vei ugdytis. Vadinas, idant
susikristalizuotų vienas su-
jungiantis centras mūsų poli-
tinei ir kultūrinei veiklai na-
šiau puoselėti. Tai svajonė,
tačiau kuria verta guostis ...

O juk tasai Atgimimas,
Saulėtekis, Aušra – dar ne
Diena.

Ir tasai šviesusis Rytojus,
nepamirškim, bus tik rytoj

...

Pagal mūsų šaliai tuo tar-
pu primestą itin nesmagią,
bet neišvengiamą prievolę
skelbti žinomą šimto dienų
moratoriumą, – mes pas-
skelbkim sau trijų šimtų die-
nų moratoriumą mūsų kvai-
lybių žalai sustabdyti.

Išmintingesniais dialo-
gais per tą laiką paieškokim
ir suraskim sveiką lietuvy-
bės reikšimosi platformą,
idant jau ateinančiais metais
galėtume pasidžiaugti, kad
išgirdom ir supratom gyvą
gyvos tautos balsą.

**Sisters
of
St. Joseph**
in Chicago since 1864

**Women
in
community
building
Jesus' kingdom
of
Justice
Peace
Love**

*Sr. Bernadette Eaton at
St. Joseph Carondelet
Child Center.*

Sisters of St. Joseph of Carondelet
St. Louis Province
6400 Minnesota Ave.
St. Louis, MO 63111
314-481-8800

"OLYMPIA"

Travel Delux rašoma maši-
nėlės, su liet. raidynu.
Rašyti: S. MAKUTĖNAS
7848 N. TEEL WAY.
INDIANAPOLIS, IN 46256

TAUTINIAI MOTERIŠKI ROBAI,
5 pėdų aukščio, beveik nauji.
Rašyti: S. MAKUTĖNAS
7848 N. TEEL WAY,
INDIANAPOLIS, IN. 46256

Ispūdžiai iš susitikimo su prezidentu Bushu

Dr. Dainius Degėsys

Rugsėjo 27 atvyko prezidentas Bush į Clevelandą paremti George Voinovich kandidatūrą į gubernatorius. Aš nepaprastai laukiau šios dienos. Niekados nebuvau susitikęs su prezidentu Bushu ir tas laukimas jaudino. Čia pasaulio galingiausios valstybės prezidentas ir aš turėsiu progą pamatyti, o gal ir užkalbinti. Gavau žinių iš anksto, kad dalyvaus apie 25 etninių grupių atstovai. Tarp jų dalyvavo keturi lietuviai: Vytautas Jokubaitis, inž. Raimundas Kudukis, dr. Dainius Degėsys ir Ingrida Bublienė. (Į susitikimą taip pat buvo kviešti Tėvynės Garsų radijo programos vedėjas Juozas Stempužis ir Dirvos redaktorius Vytautas Gedgaudas. Red.)

Nuvažiavau į Stouffers Tower City viešbutį. Dar pusantros valandos prieš prezidento atvykimą, aikštėje kitose pusėse viešbučio grupavosi demonstrantai, tarp jų ir nedidelė grupė lietuvių su vėliavomis ir plakatais, prašant neužmiršti Pabaltijo. Buvo ir amerikiečių studentų grupė demonstravusių prieš siuntimą JAV kareivių į Saudi Arabiją.

Viešbutyje sutikau I. Bublienę besikalbančią su buv. Clevelando meru Ralph Perk.

Prie Humphrey kambario saugumo valdininkai prašė visų pereiti elektoninius var-

tus, panašius kaip aerouoste ir ištuštinti visas kišenes. Tada įėjome į gražų nedidelį kambarį su trim dideliais stikliniais sietynais kabantys nuo lubų. Dvi eilės kėdžių pasagos kreivė buvo išdėtos. Viduryje stovėjo trys lygiai sustatytos kėdės. Jas vėliau turėjo užimti JAV veteranų sekretorius Edwardas Derwinski, JAV prezidentas ir kandidatas į Gubernatorius George Voinovich. Mūsų kėdės buvo su vardais, atseit turim atsisėsti kur nurodyta.

Po kiek laiko įėjo sekretorius Derwinski. Jis mūsų atsiprašė, kad prezidentas vėluoja ir su mumis trumpai pakalbėjo. Pirma uždraudė nuotraukas imti ir paprašė visiems foto aparatus padėti kambario kampe. Tada perspėjo mus kaip elgtis prezidento akivaizdoje. Po to jis atsisėdo ir kalbėjo su mumis įvairiais klausimais. Iš sekretoriaus kalbos galėjau suprasti, kad žmogus nusimano apie pasaulinę politiką. Tuoj pat jis išaiškino kas su kuo mušasi pasaulyje ir kodėl. Jo manymu karo su Iraku nebus, nes blokada atliks savo uždavinį.

Staiga durys atsidaro ir prezidentas greitais žingsniais įeina. Šviesos, triukšmas, foto aparatai klinksi, ir viena korespondentė stato klausimą prezidentui. Tada prezidentas greitai prieina prie kiekvieno iš mūsų

JAV prezidentas George Bush spalio 27 lankėsi Clevelande, paremti George Voinovich kandidatūrą į Ohio gubernatorius. Ta proga bankete buvo surinkta virš milijono dolerių!

H. Ascherman, jr. nuotr.

ir paspaudžia ranką. Aukštas, įdegęs vyriškas žmogus. Kokių 6 pėdų ir dviejų colių ir 200 svarų. Kaip paspaudžia ranką tai vyriškai ir šiltai. Prezidentas laisvai ir oriai apėjo ratą kai kur nutviekdamas gražų šypsnį, kai kur pakalbėdamas. Tada nuėjo su Voinovičium ir sekretorium atsisėsti priekyje.

Iš lietuvių dalyvių Raimundas Kudukis paklausė prezidento nuomonės, apie gavimą mokesčių atleidimo firmoms, kurios pradėtų Lietuvoje kurtis. Prezidentas atsakė, kad dabartinė Amerikos deficitinė padėtis neleis to. Prezidentas optimistiškiau žiūrėjo į neužilgo įvykstančias derybas tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos. Prezidentas paminėjo kad paskutiniame susitikime Helsinkyje su Gorbačiovu jis net nediskutavo Lietuvos klausimo.

Dar pora klausimų iš vengrų atstovės ir vieno sloveno ir saugumo valdininkas pranešė, kad laikas prezidentui keliauti toliau į kitą miestą. Visi 25 dalyviai apspito prezidentą nuotraukoms o vienas iš arti klausė kaip jam patinka Clevelando Brownų

BOSTON

ST. SANTVARAS SUGRĮŽO Į NAMUS

Rašytojas Santvaras rugsėjo 26 d. sugrįžo į namus iš Bostono ligoninės, kurioje jam buvo tekę atgulti keletą savaičių pašlijusios sveikatos reikalais. Dabar jis žmonos Alės rūpestingoje globoje laipsniškai atgauna nusilpusias jėgas. Rašytojo sveikata dideli susirūpinimą parodė mūsų kultūrininkai ir jo bičiuliai savo laiškais, telefonu ir asmeniškai lankymu. Dabar visi džiaugiasi aiškiu posūkiu gerojone pusėn ir linki kuo greičiau pilnai įveikti iškilusius sveikatos sutrikimus.

Dar pažymėtina, kad naujausių Stasio Santvaro eilėraščių rinkinys "Saulėleidžio sonetai" jau surinktas. Jis greitai turėtų pasirodyti knygų rinkoje. Tai bus jau 9-tas Stasio Santvaro eilėraščių rinkinys. Šio leidinio viršelį piešė Vytautas Dilba, o leidėjas yra Vilties lei-

futbolo komanda. Rimtame veide didelis šypsnys atsirado!

dykla. Stasys Santvaras yra ALTS-gos garbės narys.

AUKSINĖ VEDYBINĖ SUKAKTIS

Stasys ir Ona Martišauskai iš Brocktono rugsėjo 29 d. savo šeimos narių, giminių ir artimų draugų tarpe paminėjo vedybinio gyvenimo aukstinę 50-ties metų sukaktį. Ta proga už sukaktuvininkus Šv. Mišias aukojo ir pritaikintą pamokslą pasakė Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioje klebonas kun. Petras Šakalys, o sūnūs Stasys ir Algis su šeimomis Westwoode iškėlė šaunią puotą, į kurią sugužėjo daug svečių, daugiausia žemaičių, ne tik iš artimos apylinkės, bet net iš tolimosios Floridos. Šeimos vardu sukaktuvininkus sveikino vyriausias sūnus Stasys ir anūakai, iš svečių lietuviškai ir angliškai kalbėjo kun. Albertas Abračinskas, o lietuviškai Laisvės Varpo vedėjas Petras Viščinis. Raštu sukaktuvininkus sveikino prezidentas G. Bush su žmona ir Lietuvos atstovas Stasys Lozoraitis. Sukaktuvininkai gavo daug įvairių vertingų dovanų.

Dirva, nežiūrint daug sunkių ir niūrių dienų, išgyveno 75-rius metus ir tapo vienu iš geriausių lietuviškų laikraščių išeivioje. Tai nuopelnas buvusių ir dabartinių redaktorių.

Maždaug prieš 40 metų aš pradėjau bendradarbiauti Dirvoje, todėl ir turėjau progą pažinti jos buvusius redaktorius: Vincą Rastenį, Balį Gaidžiūną, Joną Čiuberkį ir, žinoma, dabartinius redaktorius Vytautą Gedgaudą bei Stefą Gedgaudienę.

Šiandien man ypač malonu, kad minint 75-kių metų Dirvos sukaktį, čia mūsų tarpe matome Balį Gaidžiūną ir Joną Čiuberkį. Jų dalyvavimas šiame minėjime rodo, kad lietuviškos spaudos idėja mus visus jungia bendru ryšiu.

Dirvai išgyvenus 75-kis metus aš noriu palinkėti, kad dabartiniai redaktoriai, Vytautas ir Stefa Gedgaudai išliktų sveiki ir darbingi, ir tęstų šį gražų, jų sumaniam vedamą, spaudos darbą.

Ta pačia proga noriu padėkoti ir Juozui Stempužiui už taip kruopščiai ir apgalvotai suruoštą šios sukakties minėjimą.

Prieš pora metų man, būnant Vilties draugijos vykdomuoju vicepirmininku, buvo pavesta sudaryti Clevelande Dirvos 75 metų sukaktį ir Dirvos vajui komitetą. Tokiam komitetui vadovauti Clevelande nebuvo ir nėra sumanesnio, ir daugiau patyrusio asmens kaip Juozas Stempužis, todėl aš ir kreipiausi į jį. Aš labai džiaugiuosi, kad jis sutiko ir ėmėsi to darbo. Todėl už jo įdėtą triūšą, ir rūpestį ruošiant šį minėjimą, aš noriu jam tikrai nuoširdžiai padėkoti.

Ačiū mielas Juozai. Ačiū visiems, prisidėjusiems prie Dirvos tęstinumo.

Dr. Danielius Degėsys

Dirvos akademijoje, giedant Lietuvos himną. Iš kairės: dr. Danielius ir Roma Degėšiai, atskridę į šventę iš Floridos, klebonas kun. Gediminas Kijauskas, S.J., svečiai iš Lietuvos užs. reikalų ministerijos protokolo šefas Gediminas Blažys ir Lietuvos Aukščiausios Tarybos viceprezidento vyr. pagalbininkas Alvydas Medelinskas, solistė Aldona Stempužienė, buv. Dirvos red. Balys Gaidžiūnas, LSS Vyr. Skautininkė Stefa Gedgaudienė, Dirvos red. Vytautas Gedgaudas ir Dirvos bendradarbė Ingrida Bublienė.

V. Bacevičiaus nuotr.

Dirvos deimantinės sukakties minėjimas New Yorke

(2)

Jonas P. Lenkaitis

Praėjusios savaitės rašiny buvo užbaigtas pastabomis žiūrint iš šalies kaip vyko DIRVOS sukaktuvinio parengimo reikalai prieš sukaktuvių minėjimo pradžią. Dabar pažvelkime į patį minėjimą. Septynišiasdešimt penkerių metų sukaktis – tai ilgas laikotarpis laikraščiu nenukrypstant nuo originalios minties užsibrėžtos ir nusistatytos jį kuriant. Todėl sukakties minėjime, New Yorke, dalyvavo visi kuriems rūpi lietuviškoji spauda, laikraštis kuriame atsispindi lietuvių tautiškoji dvasia.

Atsiskleidus uždangai scenon išėjo komiteto pirmininkas A. Vakselis žodžingai pasveikino atsilankiusius ir tuom pradėjo minėjimą. Pagerbus mirusius Dirvos leidėjus, redaktorius, bendradarbius ir rėmėjus išlaikiusius laikraštį sunkių aplinkybių laikotarpiuose, pakvietė Tėvą Leonardą Andrickų pasakyti religinį žodį. Jo pareikštose mintyse vyresnės kartos asmenims nesunku buvo atpažinti tautines mintis skatinusias, tada dar caro priespaudos laikotarpyje, lietuvių susiprasti ir viešai išreikšti tautinius pageidavimus. Religinį žodį užbaigus buvo sugiedotas lietuvių Himnas o po jo pirmininkas pakvietė Giedrę Noakaitę – Stankūnienę toliau vadovauti minėjimo programai, kurią ji labai sklandžiai pravedė.

Pakviestas ir susirinkusiems pristatytas pagrindinis paskaitininkas inž. Pijus Jautis Nasvytis, kurį laiką dirbęs Dirvoje, dvidešimties su virš minučių kalboje mėgino

Irena Kriaučeliūnienė, Dirvos jubiliejaus vyr. komiteto pirmininkė, kalba New Yorke.

labai plačiai apibudinti Dirvos praeitį ir nueitą kelią, vietomis įjungdamas ir humoristinį žanrą. Deja, ne visos jo mintys buvo išvystytos kaip buvo užsimota nei žurnalistinio, istorinio ar bepariškančių įvykių veide.

Po paskaitos sekė sveikinimai. Pirmuoju buvo Lietuvos Generalinis Konsulas Anicetas Simutis kuris daugelį metų savo kalbomis ragina nenustoti vilties į Lietuvos atgimimą ir dėl to išgijo pranašo vardą. Jis kalbėjo be pasirašyto teksto, ryškiai pabrėždamas lietuviškosios spaudos reikšmę, palaikant Nepriklausomybės mintį, tautinio supratimo kryptį neįsiskaitant radikalų reformų, o ypatingai dviejų redaktorių K. Karpiaus ir dabartinio redaktoriaus V. Gedgaudo

nuopelnus tai linijai išlaikyti.

Po jo sekė trumpas, bet parengimui reikšmingas, Dirvos 75 metų sukakčiai paminėti vyr. komiteto pirmininkės Irenos Kriaučeliūnienės sveikinimas. Jos grakštus išėjimas į sceną, tinkamai parinkti žodžiai visiems patiko ir gausiais plojimais pritarė. Prie stalo ji sėdėjo šalia Darbininko redaktoriaus dr. K. Bučmio. Žinantiesiems jų ideologinius nuomonių skirtumą, anot lietuviškosios liaudies dainos žodžių "ką jie ten kalbėjo – niekas negirdėjo". Inž. Jurgis Valaitis, Lietuvių Fondo tarybos pirmininkas sveikindamas pareiškė, kad turįs Dirvai čekį, kurį vėliau įteiks A. Vakseliui. Po jo sveikinęs Lietuvių Bendruomenės, New Yorko Apygardos pirmininkas V. Alksninis tai pat pareiškė turįs Dirvai skirtą čekį, bet irgi sumos nepaminėjo. Pareiškęs šalia sėdėjusiam kun. Jonui Pakalniškiui, kad jie pasinaudojo popiežiaus privilegija skiriant kardinolus ir todėl skirta suma liko "In Pectore". Dėl to užprotestavo mano kaimynas: "Jei būtų sumą pasakę – ilgiau būtume paploję"... Buvo paskelbta 15 minučių pertrauka, kad svečiai galėtų atsikvėpę susikaupti koncertinei programai.

Koncertą pradėjo neseniai iš Lietuvos atvykęs jaunas pianistas Povilas Stravinskas, kuris visus maloniai nustebino. Pasakyčiau tai antroji staigmena. Prieš kurį laiką Hartford, Conn. teko girdėti kitą jauną pianistą tinkamo dėmesio Amerikoje nesulaukusį, prof. Balio Dvariono anūką, Justiną Dvarioną. Abu jie yra fortepijoninės muzikos ir technikos aukštumose. Jų skirtinga interpretacija, dabartinė pažinra į kompozitoriaus tuolaikinės aplinkos turėjusią įtakos į jo kūrybą, dvelkia į klausytoją tartum naujas gaivinantis vėjas. Ar tai naujosios fortepijoninės mokyklos ar tai jų pačių pajautimas, teks spręsti muzikologams. Mums svarbu, jų muziką, aukšta kokybė nes jie nepriklauso vyresniosios kartos legendariniams pianistams.

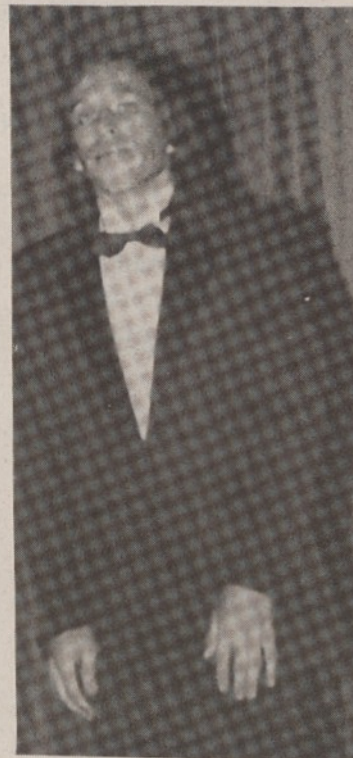
Povilo Stravinsko, Čiurlionis, Chopenas, net labai dažnai girdimas Schuberto Moment Musical, skambėjo kitaip kaip esame pripratę girdėti. Malonu, kad jie yra abu jaunesnės kartos lietuviai menininkai ir mūsų pareiga juos visokeriopai remti neįmaišant į jiems nesupranta-

Sol. Regina Žymantaitė-Peters su akompanatorium William Vendice.

mus lietuviškosios išeivijos pilkus politinius debesis. Jie turi ateitį pasaulio muzikiniame gyvenime.

Antroji koncerto dalis buvo išimtinai skirta Reginei Žymantaitė – Peters. Jos pasirinktas repertuaras susidėjo iš keturių operos arijų ir dviejų lietuviškų dainų. Operų arijas sudarė... W.A. Mozart – iš Figaro vestuvių: J. Puccini – iš Gianni Schicci; F. Cilea – iš Adriana Lecouvreur, ir J. Verdi – iš Kaukių Baliaus. Lietuviškosios dainos buvo kompozitorių: A. Kuprevičiaus – Lakštingalos daina ir J. Tallat – Kelpšos Mano sieloj šiandien šventė. Dainininkė visą repertuarą pasigėrėtina gerai atliko ir scenoje gražiai atrodė. Jai puikiai akompanavo N.Y. Metropolitan Operos pianistas – muzikas Villiam Vendice.

Pianistas Povilas Stravinskas

Čia būtina pastebėti kad p. Regina ir jos kolega P. Stravinskas gerokai nukentėjo negalėdamas tinkamai prisistatyti dėl blogos salės akustikos. Taip pat prie stalų sėdėjusieji buvo nuskriausti pasigėrėti jų puikiu pasirodymu. Tai įvyko ir nuolatos vyksta, šioje salėje, kiekviename muzikiniame rengime dėl nevykusio scenos suplanavimo, visai netinkamo apšvietimo ir bendros salės akustikos. Tinkamoj vietoj

pastačius instrumentą, taip pat dainininką, yra išgaunami geresni rezultatai. Kitas svarbus reikalas tai fortepijonui būtino pakeliamo suolo neturėjimas.

Scena buvo papuošta raudoname fone baltu užrašu DIRVA, o skaitlinės "75" auksinės. Visa apsupta dviem ažuolo šakom su dviem gilėm. Viską išpjaustė ir sukabino Darbininko redaktorių Paulius Jurkus. Muzikologiškai išsireiškęs tai buvo jo sukurtos varijacijos dailininko J. Bagdono tema, sekant programos viršelį.

"Oazės" stalas, gausus visokiausiais gėrimais, buvo aptarnaujamas Juliaus Vėblaičio ir jo pasirinktųjų patiekėlių. Tačiau, finansinio administratoriaus Rimono Bitėno žvali akis nuolatos stebėjo pardavimo veiksmus.

Vietos stoka laikraštyje apriboja visus prisidėjusius aprašyti. Ypatingai finansinių aukotojų telkėjus, salės tvarkdarius, visas moteris talkininkes, taip pat moteris jau įsijungusias į ruošiamųjų eiles, kurios matydamos kur pagalba reikalinga metusios viską šoko talkon, kad tas ar kitas darbas būtų tuoj pat atliktas. Tai liudijo komiteto norą viską sklandžiai pravesiti ir galutinai užbaigus pasidžiaugti, atsiektais rezultatais. Galutiniai rezultatai bus paskelbti tik po paskutinio posėdžio, paaiškęs atsiskaitymo duomenims ir viską pavertus į dolerius ir centus. Komiteto nariai į tai optimistiškai žiūri.

Pasibaigus, išsiskirstydami svečiai komiteto narių prašė perduoti DIRVAI linkėjimus ilgai laikytis lietuvių tautiškosios minties sargyboje.

• VLADAS JOMANTAS, Redford, Mich., užprenumeravo Dirvą Bronei Venslauskienai Lietuvoje Sveikiname.

• ALBINAS BLIUDŽIUS, Detroit, užprenumeravo Dirvą į Lietuvą savo seserėčiai Zitai Vaidelienei. Sveikiname.

Paskaitininkas inž. Pijus J. Nasvytis ir sukakties rengimo komiteto pirm. Aleksandras Vakselis.

Detroitė paminėta Dirvos sukaktis

Gražiai papuoštoje Šv. Antano parapijos salėje ir scenoje M. Abariaus pieštu Dirvos sukaktuviniu įrašu, ant stalų išdėliotomis programomis, rugsėjo 23 d. 12.00 val. įvyko Dirvos Deimantinės sukakties popietė.

Popietę pradėjo, svečius pasveikino ir atidaromąjį žodį tarė Vajaus komiteto pirmininkė Eugenija Bulotienė šiais žodžiais:

Tautinės minties savaitraštis DIRVA 75-kerių metų sukakties Deimantinės Jubilėjaus popietę Detroitė atidaru ir į Jubilėjaus Garbės Prezidiumą kviečiu: gerbiama Šv. Antano parapijos kleboną kunigą Alfonsą Baboną, mielą svečių, popietės pagrindinį kalbėtoją rašytoją Balį Gražulį, Detroito Lietuvių Organizacijų Centro valdybos vice-pirmininką Dr. Algį Barauską ir Lietuvių Šaulių Sąjungos Tremtyje Centro valdybos pirm. Mykolą Abarių. Spauda yra galingas ginklas, kurio šūviai siekia toliau, o jėga stipresnė už patranką. Taip savo laiku apie spaudą išsireiškė vienas vokiečių literatas.

Tai žinodami lietuviškos išeivijos šviesuoliai, griebėsi to ginklo, sekmingai kovai už lietuviškos išeivijos išlaikymą, bei apsaugojimui nuo svetimų įtakų. To pasėkoje atsiranda lietuviška spauda. Jos tarpe ir tautinės minties savaitraštis DIRVA, 1915 m. Clevelando lietuviškame telkinyje. Tad šiandieną susirinkome čia jos deimantinio jubilėjaus paminėti.

Visi gerai žinome, kad lietuviškoji išeivijos spauda neišsiverčia vien tik iš prenumeratos. Jai pagelbėti reikalinga nuolatinė ne tik skaitytojų, bet ir plačiosios lietuviškos visuomenės parama. Todėl garbingo Dirvos jubilėjaus proga, norima ir piniginiai paremti jos tęstinumą.

Tuo nuoširdžiai rūpinasi DIRVOS deimantinio jubilėjaus ir piniginio vajaus pirmininkė, nenuilstanti Chicago visuomenininkė Irena Kriaučiūnienė, kuri aplanke beveik visas lietuviškas kolonijas neaplenkdama ir Detroito, prašydama paremti finansiniai Dirvą ir tuomi užtikrinti jai tęstinumą. Todėl ir šios popietės pelnas bei gautos aukos bus perduotos DIRVOS deimantinio jubilėjaus vyr. komitetui. Pasitikime Jūsų duosnumu ir lietuviškos spaudos nuoširdžių rūpesčiu. Ačiū už dėmesį.

Kun. Alfonsui Babonui sukalbėjus invokaciją, ALT S-gos Detroito skyriaus pirmininkas Albertas Misiūnas supažindino su svečių rašytoju Baliu Gražuliu, paminėda-

mas, kad popietės kalbėtojas rašytojas ir žurnalistas yra artimas Dirvos kūrybos ir mokslo skilties bendradarbis, paslaugus asmuo, kuris dažnai patarnauja paruošiant pasikaitas kultūriniais renginiais.

Rašytojas Balys Gražulis 20 minučių išsamiai savo paruoštoje apžvalgoje palietė ne tik Dirvą, bet ir kitus lietuvių laikraščius. Jo paskaitos pilnas tekstas bus atspausdintas kitą savaitę.

LŠST pirmininkas Mykolas Abarius pasveikino Dirvos deimantinės sukakties proga jos bendradarbius ir kvietė visus laikraštį Dirvą remti. Tuo pačiu pranešė, kad šauliai spalio 6 d. Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros centre ruošia Šaulių Sąjungos įkūrimo 70 metų ir Lietuvoje atkūrimo vienerių metų paminėjimą ir pakvietė į minėjimą atsilankyti.

Akademija baigiama giesme Lietuva Brangi...

Po trumpos pertraukos turėjome meninę dalį. Valė Tautkevičienė ir Onutė Vindašienė, (windsoriškės) gražiai pasirodė padainuodamos 6 dainas: "Lietuvai", "Tėvyne mano", "Pavasaris gimtinėje", "Tamošiaus pagavimas", "Baltų beržų kalva", ir "Mūsų amžiaus daina - Dainuokim, Dainuokim". Svečiai dainininkėms atsilygino ilgais plojimais.

Vajaus komiteto pirmininkė Eugenija Bulotienė padėkojo komiteto nariams ir visiems prie šios popietės prisidėjusiems: Parapijos klebonui kun. Alfonsui Babonui už salę ir maldas, rašytojui Baliui Gražuliui už tartą žodį, dainininkėms V. Tautkevičienei ir O. Vindašienei už dainas, LŠST pirmininkui Mykolui Abariui už įrašą ir programas, Jonui Bartkui už parūpinimą gėrimų, įvairiuose darbuose talkinusiems: G. Vedeckui, F. Televičienei, L. Mingėlienei, O. Šadeikienei, S. Šadeikai, už įteiktas aukas pinigais ir dovanų stalui daiktais.

Po padėkos kun. Alfonsui Babonui sukalbėjus maldą, sekė vaisės ir dovanų paskirstymas, kurį pravedė Eugenija Bulotienė, Eduardas Milkus, Lidija Mingėlienė ir Erna Garliauskienė. Gražų dail. A. Jonynienės šiaudinių paveikslą laimėjo kun. Alfonsas Babonas. Dovanota Onutės Abarienės tortą iš varžytinių nupirko už 20 dol. Onutė Šadeikiene. Popietėje dalyvavo pilna salė svečių. Išdalinus dovanas buvo padaryta bendra nuotrauka. Tai buvo graži ir sekminga Dirvos Deimantinio Jubilėjaus popietė.

Dirvos Deimantinio jubilėjaus Detroito komitetas ir talkininkai. Pirmoje eilėje iš kairės: kun. Alfonsas Babonas, Eugenija Bulotienė ir Balys Gražulis. Antroje – Onutė Vindašienė, Lidija Mingėlienė, Eduardas Milkus, Valė Tautkevičienė, Onutė Šadeikiene ir Algis Vaitiekaitis. Trečioje eilėje – Mykolas Abarius, Vincas Tamošiūnas, Vladas Staškus, Antanas Grinius ir Albertas Misiūnas.
B. Telyčėno nuotr.

BALFO SUSIRINKIMAS

Balfo 78 skyriaus narių metinis susirinkimas įvyko rugsėjo 30 d. šv. Antano parapijos salėje. Susirinkimą pradėjo ir pravedė pirmininkas Alfonsas Juška, sekretoriavo Vladas Staškus. Pranešimus padarė: pirmininkas Alfonsas Juška, sekretorius – izdininkas Vladas Staškus ir finansų sekretorius Česys Šadeika. Į skyrių įstojo šeši nauji nariai. Pagerbti mirę skyriaus nariai: Brokas Vincas, Kalvaitis Juozas, Bulota Ramutis, Sinkus Juozas, Juškieienė Elena ir Marcelė Kurienė. Skyriui priklauso 368 nariai ir 3 organizacijos. Skyrius turėjo su praėjusių metų likučiu (2,015.02) pajamų 13,702.19 dol., išlaidų 11,767.00 dol. ir kasoje turi 1,935.19 dol. Revizijos komisijos aktą paskaitė Eugenija Bulotienė. Rasta viskas tvarkoje ir izdininkui Vladui Staškui pareiškė padėką.

Ta pati valdyba liko dar vienai kadencijai: Alfonsas Juška – pirmininkas, kun. Alfonsas Babonas, Stasys Garliauskas, Lidija Mingėlienė ir Romas Macionis – vicepirmininkai, Vladas

Staškus – sekretorius – izdininkas, Česys Šadeika – finansų sekretorius, Ona Šadeikiene – parengimų vadovė ir Antanina Jonynienė – valdybos narė.

Revizijos komisija: Eugenija Bulotienė – pirmininkė, Antanas Sukauskas ir Antanas Vaitėnas nariai.

Balfo direktoriai. Gailutė Dėdinienė ir Stasys Garliauskas. Pernai metinėje balfo rinkliavoje buvo surinkta 6,619.00 dol. Šiais metais Balfo rinkliava įvyksta spalio mėn. ir aukos bus priimamos sekmadieniais prie visų lietuvių parapijų.

RAMUTĮ BULOTĄ PRISIMENANT

Rugsėjo 18 d. suėjo vieneri metai kai atsiskyrė iš mūsų tarpo saulaukęs 45 metų Ramutis Bulota.

Ramutis Bulota gimė 1943 m. spalio 8 d. Lietuvoje. Gyvendamas Detroitė baigė gimnaziją ir "Žiburio" liuanistinę mokyklą. Tarnavo JAV kariuomenėje ir dalyvavo Vietnamo kare. Priklaušė JAV kariuomenės atsargos daliniui "Knights of Columbus", Vyčių 79 ku-

pai, Baltijos skautų tuntui, St. Butkaus šaulių kuopai, Lietuvių Bendruomenei. Daugiausiai dirbo su jaunuimu-skautais ir buvo pakeltas į paskautininko laipsnį.

Rugsėjo 18 d. šv. Antano parapijoje buvo paminėta Ramučio Bulotos vienerių metų mirties sukaktis. Mišias už Ramučio sielą aukėjo parapijos klebonas kun. Alfonsas Babonas, giedojo ir vargonavo muz. Stasys Sližys, skaitynius skaitė Albertas Misiūnas. Po mišių visi dalyviai buvo pakviesti į parapijos salę užkandžiams, kuriuos paruošė velionio mamytė Eugenija Bulotienė ir jos talkininkės.

Rugsėjo 22 d. už velionio sielą Mišios buvo atlaikytos Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje. Velionio liūdi: motina Eugenija Bulotienė, žmona Valentina, sūnus Antanas ir kiti giminės.

A. Grinius

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6028 Mayfield Road, Suite 10, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

Opportunity for experienced CORRUGATED INDUSTRIAL MAINTENANCE / MECHANICS Must be experienced industrial maintenance / mechanics and must have experience on corrugated machinery. For all shifts. Excellent working conditions & fringes.

To apply in confidence, please send your work history and salary requirements to:

Attn: Jeff Nicholas
CORRUGATED PAPER
PRODUCTS
P.O. Box 1011
Mishawaka, IN 46544

**The touch
of his hand...
...the touch
of God's
love**

PIME Missioner Fr. Adrian Pelosin and one of the orphans he cares for in the mission of Lampang, Thailand. If you are interested in being a missionary like him, write:

FR. JOHN J. MAJKA, P.I.M.E.
P.I.M.E. MISSIONARIES
35750 MORAVIAN DRIVE
FRASER, MICHIGAN 48026
PHONE (313) 791-2100

Lietuvoje...

Vitalius Zaikauskas

• LIETUVOS Respublikos parlamento darbą stebėjo Lietuvoje viešintys ALT S-gos pirm. Paulius ŠVARCAS ir vicepirm. Rūta SAKIENĖ. P. Švarcas pasakė gražią sveikinimo kalbą.

• KAUNO miesto savivaldybė laišku kreipėsi į SSSR gynybos ministrą D. Jazovą ir Pabaltijo karinę apygardą, protestuodama prieš mieste dislokuotų SSSR karinių dalinių veiksmus nukreiptus prieš gyventojus, kai panaudojami šaunamieji ginklai (yra aukų), reikalaujama uždrausti bet kuriuo paros laiku (ypač naktimis) žemai skraidyti kariniams lėktuvams ir sraigtasparniams.

• DEPOLITIZUOTA Lietuvos Dailininkų sąjunga. Nuo šiol čia nebebus jokios politinės organizacijos.

• VILNIUJE atsidarė LIETUVIŲ NAMAI – vidurinė mokykla išeivijos ir tremtinių vaikams.

• ŠIAULIUOSE girdi dislokuoto SSSR armijos kariškiai pavogė automobilį ir išplėšė Pakruojo rajono Šniūraičių parduotuves.

• VILNIUJE spalio 3 d. vyko pasitarimas, kuriame dalyvavo buvę tremtiniai, politiniai kaliniai, rezistentai, vyriausybės, Mokslų Akademijos, kultūros ir švietimo ministerijos, leidyklų atstovai. Sukurta iniciatyvinė grupė LIETUVIŲ TAUTOS GENOCIDO IR KOVOS AUKŲ ENCIKLOPEDIJAI sukurti ir išleisti.

• SPALIO 3 dieną išėjo pirmasis VILNIAUS LAIKRAŠČIO numeris. Tai "sostinės laikraštis miestui ir pasauliui". Jį redaguoja buvęs Atgimimo redaktorius Linas Medelis. Tiražas – 50 tūkst. Šio laikraščio simbolis žvirblis – miesto gyventojas – žvalumo, guvumo ir nepriklausomumo simbolis.

• VILNIUJE, Mokslininkų rūmuose paminėtos lietuvių romano pradininko Vinco PIETARIO 140-sios gimimo metinės.

• RUGSĖJO 30 dieną, įvykusiame antrajame Lietuvos demokratų partijos suvažiavime, pirmininku išrinktas Saulius PEČELIŪNAS.

• LAUKIAMA nuo spalio 15 dienos maisto prekių pabrangimo. Mėsa ir pienas pabrangs maždaug trigubai.

• LIETUVOS LAISVĖS LYGA išplatino pareiškimą, kuriame vėl reikalaujama vyriausybės atsistatydinimo. Šiuokart apkaltinti parlamento radikalieji deputatai.

• VILNIUJE išniekintas lietuvių teatro veikėjo B. DAUGUVIEČIO biustas. Lietuvos teatro sąjunga paskelbė pareiškimą, kuriame šis incidentas vertinamas kaip įžeidimas Lietuvos kultūros istorijai, o vidaus reikalų organai ir miesto savivaldybė raginama daugiau dėmesio skirti kultūros paminklų apsaugai.

• LIETUVIŲ Tautininkų sąjungos suvažiavimo naujai išrinktos Valdybos posėdyje aptarti artimiausios veiklos kryptys, veiklos planai. Dėl labai rimtų priežasčių kai kurie nariai negalėjo atvykti, todėl, nesant kvorumui, negalėjo pasiskirstyti naujomis pareigomis.

• KAUNE spalio 6-7 dienomis vyks pasaulio lietuvių gydytojų suvažiavimas, kuris buvo planuotas šio pavasario gegužės mėnesį, bet jam tuomet sutrukdė SSSR įvažiavimo į Lietuvą vizų išdavimo blokada.

• PRAEITA savaitgalį VIEVIO miestas atžymėjo savo jubiliejų – prieš 40 metų gautą miesto statusą. Po šventės įvyko kita "šventė" – didelės muštynės, apie 50 jaunuolių sulaukyta, daug pateko į blaivyklą.

PADĖKA

Mes, Čiurlionio Ansamblis, rugsėjo 16 grįžome iš sėkmingos dviejų savaitių viešnagės Lietuvoje. Ši koncertų kelionė jungiasi su mūsų 50-tuoju jubiliejumi. Tai istorinis įvykis, pareikalavęs daug energijos, pasirošimo, pasiryžimo ir lėšų. Buvo žmonių, kurie suprato

mūsų kelionės svarbą ir perėmė savo auką. Dėkojame. Jie yra: Vaclovas Valys
Dr. Vytautas Karoblis
Lietuvių Bendruomenės Cleveland Apylinkė
Jonas Balbatas
Drasutis Gudelis
The Jakubs and Son Funeral Homes, Inc.

Kun. Vacys Katarskis
Edda ir Algirdas Liutkai
Dr. Jonas ir Dalia Maurukai
Audronė Gelažytė-Messick
Petras Milašius
Pranas ir Aleksandra Razgaičiai
Rūta Sakienė
Dr. Juozas Skrinska
Malvina ir Jonas Švarcai
Juozas ir Ona Žilioniai
Vincas Apanius
Kun. Alf. Babonas
Adutė ir Alfonsas Baliūnai
Dr. Henrikas ir Tamara Brazaičiai
Petras Kudukis
Alex ir Freda Kunevičiai
Roma Mastienė
Juozas Mikonis – East Shore Realty
Mary Mischik
Lucy Montville-Tabbert
Dr. Juozas Sonta
Vytautas Tamulis
Dr. Jonas Valaitis
Petras ir Ona Žilinskai
Juozas ir Reda Ardžiai
Romas ir Dana Apanavičiai
Danutė Dirvonienė
George ir Barbara Dumbriai
Dr. Aldona ir Jurgis Gravrogkai
Vytautas ir Ona Jokubaičiai
Vytenis ir Aldona Miškiniai
NN

Dr. Jonas ir Isabelė Stankaičiai
Antanas Styra
Ona Žygienė
Elenora Balandienė
Dr. Vitoldas ir Vanda Gruzdziai
Felicija ir Juozas Jasinevičiai
Dr. Alfonsas ir Enna Kisieliai
Paul Sukiš
Romas ir Aldona Zorskai
Anastasia Mackuvienė
Vladas Bačiulis
Jonas Mačiulis
S. N. Mockuvienė
Kazė Vaičiūnienė
Gražina ir Edmundas Varneliai
Jonas Zorska
ir paaukojęs savo darbą George Comer
ČIURLIONIO ANSAMBLIS

TOMAS DUNDZILA
SAUDI ARABIJOJE

Skautas, veiklus ir aktyvus mūsų bendruomenės narys Tomas Dundzila, šiuo metu esąs JAV kariuomenėje, su savo daliniu randasi Saudi Arabijoje. Laiškai jį pasiekia sekančiu adresu: Tomas Dundzila, HHC-1 / 502 INF REGT, 2 BDE, 101 ABN DIV (AASLT), APO, NY 09309.

Rašykime jam, prisimindami kaip jautriai jis reaguodavo į visą lietuviškos veiklos eigą aplinkoje!

O jei kartu parašysite kitą laiškutį ir jį adresuosite SOLDIER – tuo pačiu adresu, – jį gaus karys, kuriam niekas nerašo... Tomas primena, kad kariuomenėje yra tokių ne vienas.

1990 M. KELIONĖS

NIUJORKAS—RYGA

Ten ir atgal \$795 (tik už kelionę lėktuvu)

*Skrydžiai tiesiai į Rygą iš JFK per Helsinkį

Oro linija — FINNAIR

*Skrydžiai kiekvieną trečiadienį ir šeštadienį

*Specialios kainos nuo spalio 1, 1990 iki kovo 31, 1991

*\$16 „U.S. taxes“ nepriskaičiuota.

KELEIVIAMS SU IŠKVIETIMAIS

BALTIC TOURS siūlo specialias lėktuvo kainas keleiviams vyksiantiems su asmeniškais iškvietais. Kvietėjas jus pasitiks Rygoje. Jei reikės, parūpinsim transportaciją.

LANKANTIS LIETUVOJE

Už žemas kainas galite apsigyventi Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos viešbučiuose vienai arba dviem savaitėm.

HELSINKIS

Grįžtant, oro linijų kelias reikalauja praleisti vieną naktį Helsinkyje. Susisiekiama, pusryčiai, apgyvendinimas — keturių žvaigždžių Vaakuna viešbutyje; \$75 asmeniui dviese viename kambaryje. Atskiras kambarys \$109.

KELIONĖS SU PALYDOVAIS

LIETUVA IR SUOMIJA

13 dienų kelionė, 9 dienos Lietuvoje, 10 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje

Oro linija — FINNAIR

Kelionė # 106 \$1,699.00 iš Bostono ir Niujorko

Lapkričio 7–19 \$1,899.00 iš Čikagos

Vienam asm. kamb. + \$169.00

KALĖDOS IR N. METAI LIETUVOJE

15 dienų kelionė, 11 dienų Lietuvoje, 12 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje. **Oro linija — FINNAIR**

Kelionė # 1225 \$1,799.00 iš Bostono ir Niujorko

Gruodžio 22–5 sausio 5, 1991 \$1,999.00 iš Čikagos

Vienam asm. kamb. + \$219.00

N. METAI LIETUVOJE

15 dienų kelionė, 11 dienų Lietuvoje, 12 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje. **Oro linija — FINNAIR**

Kelionė # 1280 \$1,799.00 iš Bostono ir Niujorko

Gruodžio 29–sausio 12, 1991 \$1,999.00 iš Čikagos

Vienam asm. kamb. + \$219.00

Smulkesnės informacijos ir lankstinukams kreipkitės į **BALTIC TOURS • 77 Oak St., Suite 4 • NEWTON, MA 02164.**
Tel. 617/965-8080 • Fax 617/332-7781

Juozas Mikonis
Realtor, Notary Public

East Shore Realty

Namų ir žemės pardavimas - nuomavimas

Bus. phone: 481-6900
Home phone: 531-2190

18021 Marcella Road
Suite 2
Cleveland, Ohio 44119

RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

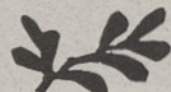

MATAS REALTORS

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

LIETUVIŲ DIENOS CLEVELANDE

Tradicinės lietuvių dienos Clevelande rengiamos spalio 20-21 dienomis su išskiliu koncertu Cleveland Institute of Music Kulas koncertų salėje, 11021 East Blvd, 7 val. vak., šeštadienį, o sekmadienį 10 val. ryto iškilmingomis pamaldomis Dievo Motinos šventovėje, kur giedos Toronto "Volungės" ir parapijos choras. Paroda didžiojoje parapijos auditorijoje iš buv. prez. Aleksandro Stulginskio gyvenimo.

Volungės choro vadovė muz.
Dalia Viskontienė

Po daugelio įvairių didelių ir mažesnių ansamblių, paskirų dainos bei muzikos svečių menininkų iš Lietuvos, šių metų šventės koncertą atliks Dievo Motinos parapijos ir Toronto lietuvių dainos ansamblio "Volungės" chorai, solistė sopranas Virginija Bruožytė, originaliai iš Australijos, ir pianistai profesionalai: dr. Vytas Bakšys ir prof. Leokadija Paulauskaitė – Kanovičienė. Chorų vadovės: muz. Rita Kliorienė ir muz. Dalia Viskontienė.

Clevelandas turės nepakartotiną progą išgirsti šį plačios apimties dainos ir muzikos koncertą. Koncerto programa bus labai panaši į programą, koncerto atliktą Pa-

Dievo Motinos parapijos choro vadovė muz. Rita Kliorienė

SPALIO 20 D. (ŠEŠTAD.) 7:00 VAL.V.

TORONTO VOLUNGĖS - DIEVO MOTINOS PARAPIJOS JUNGTINIO CHORO

SU SOLISTE
VIRGINIJA BRUOŽYTE

IR PIANISTU

DR. VYTO BAKŠIO, PROF. LEOKADIJOS KANOVIČIENES

KONCERTAS

CLEVELAND INSTITUTE OF MUSIC-KULAS HALL

BILETAI PO \$15⁰⁰ IR \$10⁰⁰ GAUNAMI SEKMADIENIAIS DIEVO MOTINOS PARAPIJOS SVETAINĖJE ARBA PAS MEČI AUKŠTUOLI, 481-9928
MARIJA, MIKONIENĖ 531-2190 IR ADA, STUNGIENĖ 944-3669

SPALIO 21 DIENA (SEKAMDINI)

10:00 VAL. ŠV. MIŠIOS DIEVO MOTINOS ŠVENTOVĖJE
GIEDOS DIEVO MOTINOS PARAPIJOS ir VOLUNGĖS
JUNGTINIS CHORAS.

11:00 VAL. – BUV. LIETUVOS PREZIDENTO
ALEKSANDRO STULGINSKIO PARODA

Per mišias giedos DIEVO MOTINOS parapijos ir VOLUNGĖS jungtinis choras, ir solistė Aldona Stempužienė.

Negalintieji į koncertą nuvykti savo priemonėmis, galės nuvažiuoti ir grįžti specialiai tam parūpintu autobusu. Reikalinga iš anksto užsirašyti pas bilietų platintojus, kartu sumokant 4 dol. už asmenį. Autobusas išvažiuos iš Dievo Motinos parapijos kiemo, Neff Rd.

Taupa

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.
Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuosimčius Už:

Taupymo Saskaitas, Certifikatus, IRA, Čekių Saskaitą, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:

Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui,
Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks,
Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitas,
Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomąjį sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

saulio Lietuvių IV-jo Kultūros kongreso metu Toronte 1988 metais. Tikrai solistė Virginija Bruožytė ten nedalyvavo.

(vr)

PADĖKA.

Nuoširdžiai dėkoju kunigui Gediminui Kijauskui, SJ.

ir prelatui Aleksandrui Gol-dikovskui už aplankymą manęs ligoninėje ir suteikimą palaiminimo.

Taip pat reiškiau širdingą padėką mane aplankusiems ligoninėje, prisiminusiems mane ir padėjusiems man ligos metu: Vladui Bacevičiui, Jadvygai Budrienei, Cle-

velando Lietuvių Pensininkų klubo valdybai ir nariams, DM parapijos talkininkams, taip pat Onai ir Jonui Gradinskams, Ignui Janavičiui, Elenai ir Jurgiui Malskiams, Stefanijai ir Henrikui Stasams, Angelei ir Vytautui Staškams, Onai Žygienei ir visiems – visiems mane pagudusiems ir tuo palengvintiems mano ligos kančias.

Lai maldos į Aukščiau-siajį būna vertos mano širdingų padėkų visiems.

Jonas Balbatas

PARENGIMAI

• SPALIO 14, Lietuvių Namų balius.

• SPALIO 20-21, Lietuvių Dienos. Koncertuos Toronto Volungės choras drauge su Dievo Motinos parapijos choru. Rengia LB Clevelando apylinkė.

• SPALIO 21, Ohio Lietuvių Gydytojų dr-jos metinis susirinkimas ir kultūrinės premijos įteikimas Lietuvių Namuose.

• SPALIO 22, pirmadienio vakare, Skautijos metinės šventės minėjimas Dievo Motinos parapijos salėje.

• LAPKRIČIO 2-4, Vliko seimas Clevelande.

• LAPKRIČIO 10-11, Balfo Centro valdybos ir direktorių suvažiavimas Lietuvių Namuose Clevelande.

LSS Tarybos Pirmininkas v.s. Feliksas Šakalys (dešinėje), lydimas s. Virginijos Juodišitės-Rubinski ir v.s. Vlado Bacevičiaus, pakelyje iš Clevelando į Rochesterį sustojo pasigrožėti garsiuoju Niagaros kriokliu, kur juos pasitiko ilgametis vadovas v.s. Stasys Ilgūnas (kairėje).

Nuotr. V. Bacevičiaus

DIRVA

MIRĖ
ANTANAS RŪKŠTELĖ

Spalio 6 d. Floridoje mirė Antanas Rūkštelė – tapytojas, meno istorikas, etnografas, – gimęs 1906 m. spalio 22 d. Degučių kaime, Zarasų apskrityje.

Gedulingos pamaldos už velionio vėlę bus spalio 13, šeštadienį, 9 val. 30 min. Tėvų Jėzuitų koplyčioje, Chicagoje.

• DIRVOS prenumerata metams į Lietuvą paprastu paštu 25 dol., oro paštu 100 dol.

• DIRVAI remti komitetas Toronte praneša, kad planuotas spalio 14 d. Toronte Dirvos 75 m. jubiliejinis minėjimas – koncertas neįvyks.

DIRVOS deimantinio jubiliejaus paminėjimo pokylis rengiamas spalio 21 d. Martinique restorane, Chicagoje. Visuomenė nuoširdžiai kviečiama dalyvauti.

Rezervacijoms prašome skambinti Irenai Kriaučeliūnienei tel. 708 / 301-8183 arba vakarais Vidai Jonušienei 708 / 448-4520.

* Sol. Egidijus Mažintas, DIRVOS 75-mečio minėjime – pokilyje Martinique salėje, Chicagoje, spalio mėn. 21 d. atliks meninę programą. Svečias iš Lietuvos žavi klausytojus operų ir operėlių arijomis, lietuvių ir italų kompozitorių kūrinių bei liaudies dainomis. Tai didelių vokalių ir sceninių sugebėjimų menininkas.

Asmenys užsisakę stalus šiam renginiui, prašomi nedelsiant atsiskaityti. Dėl rezervacijų skambinti Ir. Kriaučeliūnienei (708) 301-8183

LSS Tarybos Pirm. v.s. Feliksas Šakalys Detroite, svečiuose pas tuntininkę Vidą Meiluvienę, su Gabijos ir Baltijos Tn. vadovais-ėmis ir jaunųjų atstovais. G. Meilaus nuotr.

ar Vidai Jonušienei (708) 448-4520.

Ritonė Rudaitienė

ANTANO VANAGAIČIO MINĖJIMAS

Minint komp. Antano Vanagaičio 100 metų gimimo sukaktį, spalio 20 d. šeštadienį 7 val. vak. Jaunimo centre, Chicagoje, rengiamas Vanagaičio kūrinių koncertas. Programą atliks solistai Audronė Simonaitytė – Gaižiūnienė, Algirdas Brazis, Jonas Vaznelis. Taipgi Dariaus Polikaičio diriguojamas Dainavos ansamblis. Akompanuos Manigirdas Motekaitis. Rengia Margutis. Bilietai iš anksto gaunami Margučio raštinėje ir Gifts international parduotuvėje. Visi kviečiami atsilankyti.

Dirvos ilgametis spaudos fotografas ir bendradarbis Vladas Bacevičius, tūkstančiais nuotraukų papuošęs ne vien tik Dirvos puslapius, yra taip pat pasišventęs skautų veikėjais. Čia jis kartu su Lietuvos Skautų Sąjungos Tarybos Pirmininku v.s. Feliksu Šakaliu, šiuo metu besilankančiu Amerikoje.

• EUGENIJA KERESVIČIENĖ, Miami Beach, Fl., atnaujindama Dirvos prenumeratą ir pridėdama auką, rašo: "Jūsų laikraštis juo tolyn, vis geresnis! Sekmės!"

Ačiū už pastiprinimą.

• VIKTORIJA PALIULIENĖ, Gansevoort, N.Y., užprenumeravo Dirvą savo broliui Petriui Juodkojui, Kybartuose, Lietuvoje.

Losangelietė Daina Petronytė-Kasputienė sveikina LSS Tarybos Pirmininką Feliksą Šakalį Skautijos suvažiavime Chicagoje. Inos Petokienės nuotr.

MACHINISTS

POSITIONS AVAILABLE: 1st & 2nd SHIFTS IN NORFOLD MASS. FOR ALL AROUND MACHINISTS CAPABLE OF SETTING UP AND RUNNING LATHES AND MILLERS ON SMALL QUANTITY JOBS. CNC EXPERIENCE A PLUS. CALL 1-508-384-6127 FOR AN APPOINTMENT.

(38-39)

Mūsų mielai draugei

A. A.

BARBARAI PETKIENEI

Floridoj mirus, jos vyrui VACIUI ir vaikams NIJOLEI, ALGIUI, SIGUTEI, ARŪNUI, RAINIUI ir PAULIUI ir jų šeimoms reiškiame giliausią užuojautą.

Jadzė Dautienė
Elzė ir Vytas
Račkauskai
Aldona ir Edas
Blumentaliai
Bronė ir Benjaminas
Paulioniai
Aldona ir Jonas
Rasteniai

Mielai mūsų sesei,

A. A.

BARBARAI PETKIENEI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo jos vyrui VACIUI, sūnams ALGIUI, ARŪNUI, RAIMUNDUI, PAULIUI, ir dukrom NIJOLEI ir SIGUTEI. Taip pat visiems giminėm ir artimiesiems.

Vyr. skaučių Židinsys

Mylimai Sesutei

ONUTEI ŠLAPAITIENEI

Lietuvoje mirus, jos broliui PRANUI PETRAIČIUI, jo šeimai ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą.

Natalija ir Vytautas
Aukštuoliai

Mylimai Sesutei

ONUTEI

Lietuvoje mirus, broliui j.v.s. PRANUI PETRAIČIUI ir jo šeimai nuoširdžią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdime.

Clevelando j.s. Martyno
Jankaus.
Jūrų Budžių igula ir
Skautininkai.